

275873

XXXVII 1939

3 M

275873

Smiley

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ERDÉLY

Bej. szám 852—938. III. 5. Trib. Cluj s. III.

HONISMERTETŐ FOLYÓIRAT AZ ERDÉLYI KÁRPÁT-EGYESÜLET HIVATALOS ÉRTESITŐJE

1939. XXXVI. ÉVFOLYAM,

3. SZÁM.

Igazgató: Dr. BALOGH ERNŐ.

Felelős szerkesztő: BOGDÁN ISTVÁN Szerkesztő: DÁVID IVÁN

Kéziratokat és fényképeket nem őrzünk meg és nem adunk vissza. Csak olyan kéziratokat fogadunk el, amelyeket a papír egyik oldalára, nagy sorközzel, géppel írtak. A beküldött cikkek legnagyobb terjedelme három folyóirat-oldalnyi lehet. A képekre a felvétel helyét, a fényképész nevét és közlési engedélyét rá kell vezetni.

Az ERDÉLY előfizetési ára egész évre 100 lej. E. K. E. tagoknak 60 lej. Az előfizetési díjakat az E. K. E. központi irodájába kell küldeni, Erdélyi Kárpát Egyesület, Cluj, Strada Memorandului 2. I. 23. címre.

TARTALOM:

<i>Tavaszy Sándor dr.:</i> A lélek fegyvere	33
Turista naptár	34
<i>Nyirő József:</i> Az őz (elbeszélés)	35
<i>Vajda Ernő:</i> A Királykő csodás birodalmában	38
Erdélyi emlékkönyv	40
<i>Merza Gyula:</i> Harminc éves a bükkerdei turistaház	41
<i>F. Gy.:</i> E. K. E.-ünnep a Bükk-erdőben	43
—b.—: Egy kirándulás hiteles leírása	44
<i>Bogdán István:</i> A Székelyföld kínesei között	46
<i>Jancsó Gyula:</i> Kovászna és elveszett kínese: a Pokolsár	48
<i>Dávid Iván:</i> Háromszék „Ezer tó országa”	50
Erdélyi népművészet	51
Az E. K. E. csíkszéki osztályának közleményei	53
Fényképezés	54
Az E. K. E. közgyűlésének jegyzőkönyve	56
Hírek	61
Rejtélyverseny	63

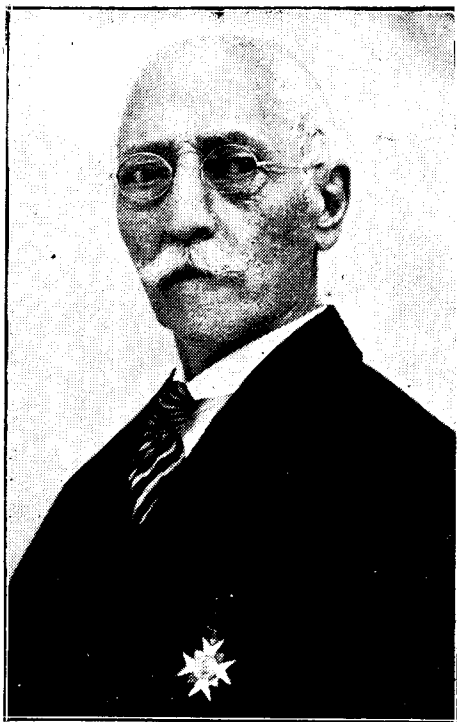
A lélek fegyvere

Irta : TAVASZY SÁNDOR dr.

Bármennyire is hódít napjainkban a természetjárás, a köztudat mégis csak pusztá időtöltésnek és szórakozásnak tekinti, amelyet elnéző szeretettel megbocsát. Társadalmunk még mindig nem látja, hogy a természetjárás egyrészt a mai ember menekülése a szövevényessé vált élet megfojtási kísérlete elől, másrészt erőteljes küzdelem azért, hogy a színlelt látszatok és a színes hazugságok világából kimentessék az egyszerű, a tiszta emberi. Állíthatom, hogy a természetjárás közvetlenül bármennyire is az egészséges testi kultúra szolgálatában áll, mégis elsősorban küzdelem a lélekért; mert nem a lélek áll a test szolgálatában, hanem a test a lélek szolgálatában. Tehát ha az egészséges testi életért küzdök, azt azért teszem, hogy a test valóban alkalmas, készséges és rugalmas eszközzé váljék a lélek kezében és a lélek uralma alatt. A test a lélek fegyvere. Hogyan küzdhet a lélek a kísértések és az ellenséges indulatok ellen, ha nincs megfelelő fegyvere? A természetjárás, amikor a testi kultúrának ezt a legtisztább módját szolgálja, a lélek győzelméért küzd.

Amikor a természetjárás erkölcsi létjogosultságát és hivatását védelem, még magasabb nézőpontra is emelkedhetek, ha a Szentíráshoz fordulok. Pál apostol azt vallja, hogy a test a Szentlélek temploma. A testről soha senki ennél nagyobb, dicsőségesebbet nem mondott, nem mondhatott. A test, ez a mikrokozmosz nem kisebb csoda, mint maga a végtelen makrokozmosz, nagyszerű csillagvilágával együtt. Nem üres képzelmek, vágyak, vagy lapos emberi gondolatok helyéül rendeltetett, hanem a Szentlélek szóp és alkalmas templomának. *Transparens a test, amelynek részein, mint ablakokon át a Szentlélek mennyei fénye ragyog ki. Ha a Szentlélek sugárzó ajándékai: az igazság, a jóság, a tisztaság, az egyszerűség, a józanság, a nemesség és a szentség, akkor a testnek, ennek az utánozhatatlan eredeti szépségű stílusban épített templomnak ablakain át, ezeknek a mennyei eredetű sugaraknak kell kiragyogniok, hogy megvilágítsák ezt a bűn hatalma alatt vergődő világot. Ime, az így értelmezett testi kultúra szolgálatában a természetjárás olyan magaslatra és olyan kiváltságos jelentőségre emelkedik, amely érdemessé teszi a különös megbecsülésre és arra, hogy különös megbecsüléssel forduljunk ahhoz a közösséghez, amely vállalja ennek munkálását. A természetjárás tehát nem sport abban az értelemben, hogy bravuros teljesítmények végzésére nevelné tagjait, de viszont sport, abban a magasabb etikai értelemben, hogy olyan lelki erőket ébreszt és éltet, mint a bátorság, a kockázat-vállalás, az erőfeszítés, a határozottság, de nem kevésbé az együttérzés, az önzetlenség, a szeretet és az egymás iránti tisztelet, — amelyek nagy mértékben hozzájárulnak a személyes szellemi önerő fokozásához. A természetjárás tehát nemcsak *exercitium corporale*, hanem *exercitium spirituale* is.*

Merza Gyula földbirtokost, a Szt. Mihály egyházközség gazdasági bizottságának elnökét, az E. K. E. alapító tagját és tb. elnökét, az Erdély volt főszerkesztőjét a Szent Szilveszter lovagrend nagykeresztjével tüntették ki. A magas egyházi kitüntetést, — mint már mult számunkban említettük, — ez év tavaszán küldötte a Szentatya kolozsvári magyar társadalmunk kiváló tagjának.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Turista naptár

- Szeptember* 3. *Gulyásnap* a Bükkben.
 10. gépkocsin: Tordai-hasadék, A menedékház felszentelésének 5. éves évfordulója. Ünnepszeg.
 17. gépkocsin: 1. Vlegyásza, 2. Almási Dezsővár.
 gyalog: Hójagerinc, Bácsitorok, Csigadomb.
 24. gépkocsin: Rekető-Béldy szikla.
 gyalog: Papvölgy, Bükk, Rákóczi-forrás.
- Október* 1. gépkocsin: 1. Czibles, indulás szombaton délután, 2. Kisbánya, Scărișoara.
 gyalog: Györgyfalva, Csolt, Seregélyes, Felek, Bükk.
 8. autós: 1. Géczyvár, Testes, Riskavölgy, Hidegszamos. 2. Hidegszamos, Riskavölgy, Testes, Géczyvár.
 gyalog: Péter-út, Szt. János-kút, Dumbrava, Bükk.
 15. autós: Alsószolcsvai buvópatak.
 gyalog: Útjelzések.
 22. autós: 1. Vlegyásza, 2. Tordai-hasadék.
 gyalog: Útjelzések.
 29. autós: Melegsamos, Dermata-nyaraló, Pányiki-szoros.
 gyalog: Útjelzések.

Az őz

NYIRŐ JÓZSEF ELBESZÉLÉSE*

Hasad a hajnal.

Halk zúgás borzong az erdő tején és a derengésben zöld fény csap ki a fenyők csúcsából. A hegyeket lengő ködhidak kötik össze, melyek lassan felszakadnak, megülnek a szirtek fejét, a felbukó naptól átszínesednek és arany lavinaként legurulnak a szakadékokba. A piros hasú felhők elúsznak és lebuknak a láthatár mögött.

A havas lassan világosodik. A rengeteg mélyében még mozdulatlan a sötétség. Komor, nehéz helyek ezek. A világ végéig nem fog megvirradni bennük. Homályos bünfészkek, hol csak vak, savanyú hangyák élnek. Rothadt, meleg lélekzetük elkábítja a vadakat is, melyek zavaros tekintettel oszlanak át rajtuk. Félelem didereg bennük és a hatalmas szálfák is olyanok, mint fekete, ijesztő felkiáltójelek. Ezekről jön minden rossz a világra.

Szerencsére odalenn a völgyekben nyugodt, enyhe idő van. A harmattól nehéz, ázott lombrengétegről párája fehér füstként száll fel róluk. Tiszta, ártatlan és szép minden.

Csend van és mozdulatlanság.

A bokrok sátra alatt lábom alszik egy őz. Korán van. A hegyek még szédülnek a föld első, zavaros lendületében és a hajnal mámorában piros, zöld, fekete, fehér színtokká mosódik minden.

Aztán álmában felkacag egy maddárka.

Újra csend. Még minden alszik.

Bár soha többé egyetlen szem fel ne nyíljon! Bár minden így maradna ebben a meleg, öntudatlan, néma kábulatban. Bár...

Hirtelen lövés dördül valahol. Éles, erőszakos, csúf, halálos lövés és utána ijedt, fájdalmas őz-sikoltás hasít bele az erdő drága csendjébe.

A kicsi, lábán alvó őz megugrik, szemébe vércsepp hull és rémült futással menekül. Újabb lövés csattan utána, de szerencsére nem talált. Valaki káromkodik. Olyan nyersen, olyan istentelenül, hogy az erdő beleremeg és minden felriad tőle.

Ember van az erdőben. Tudja minden, mert megfertőzött mindent. A vadak fogukat csikorgatják rejtekükön és gyűlölettől tajtékzanak. A gyengébbek remegnek és félelem bénítja meg őket. A medve haljós pillantással morog barlangjában. Izmok, karmok feszülnek, a szájak vigyorgó görcsbe rándulnak, a kígyó testét a furcsa inger a levegőbe pattantja és dühösen belemar a sziklába. A madaarakba belefulladás az ének és a szikla is olyan komor, mintha nap-szúrást kapott volna. A fák mereven nézik, hogyan űzi lihegve a sebzett kis őzet, ki az előbb még a lábán aludt alattuk.

A szerencsétlen kicsi állat pedig irtóztatva menekül és minden ugrásnál egy-egy vércseppet hullat a földre, falevelekre. Egy-egy néma, piros vércseppet.

Szédítő futásában úgy látja, hogy az egész világ menekül. Füleiben fütyül a levegő, mintha a testből távozó lélek sikoltana. A

* Mutató szerzőnek a Révai Testvérek Bpest kiadásában megjelent „Havasok könyve” című kötetéből.

hirtelen elmaradó fák egymáshoz verődnek, az erdő boltozata zöld sikká folyik össze, a hegyek szembefutnak vele, a vörös láthatár zavatosan szédül mögéje és az egész világ csakhamar vörös gömbbé válik tekintete előtt.

Az egész világ őt menti az ember és a halál elől és minden remegve vágyja, bár a kicsi őz ne lankadna. Amerre elhalad szinte egyenes vonallá nyúlt kicsi barna teste a fák boltozata alatt, még a falevelek is megreszketnek fölötte és halkán susognak:

— Siess!... Siess!

Szél támad a nyomában, úgy úszik a vágatató állat dermedt szívvel, két nedves orrlíkán kigőzölgő forró lehelettel, öntudat nélkül. Talán már nem is élőlény, hanem csak menekülő test. Nem lát, nem hall, csak a legyőzhetetlen ingert érzi: futni, futni!...

Közben hull, hull a vére. Minden lépésnél egy-egy csepp, alig egy csepp, de az élete ennyivel rövidebb.

Borzasztó ez a véres út!

Már nem bírhatja sokáig.

Lábai már gyengülnek, rőt-barna bundája verejtékben úszik, szarvacskái hidegek és már-már torkába fullad lélegzete.

Pedig könnyű, alig látszó kis sebet kapott és mégis bele fog halni. Úgy fog elszállani utolsó lélegzete, mint ahogy a falevélről, fűszálról eltűnik a harmat. Finom kis lényec már a gyilkolás, a lövés pillanatában meghalt. Lelke elpattant, mint a buborék.

Mondom, ami maradt belőle, az csak test. Szelid, szüzi, kis apácatest, kinek egyéb bűne nem volt, mint egyszer... Egyszer mégis titkos szerelmi vággyal megcsókolta egy éccaka a patak vízében látszó holdat.

Talán ezért fognak nagy leány-

szemei örökre becsukódni, hiszen — jajistenem — már véresek az ajkai is és alig tántorog a Kútputaka kopár hegyoldalán.

Csak még egyszer beérne a sürrübe!

Fejcsóválva néz utána a cseréfa szürke ágán ülő rövidlátó öreg fülesbagoly:

— Mi lelte ezt az őzet?

Aztán visszamélyed súlyos matematikai problémáiba. Nem ér rá ilyen kicsiséggel törődni.

Az őz nem is tudja, hogy már alig vánszorog. Észrevétlenül rogyik össze egy boróka bokor alatt, de úgy érzi, hogy tovább fut szabadon, fáradság nélkül, utólérhetetlenül. Még szédítő az irama. Félig behunyja szemeit és úgy érzi, mintha világokat röpülne át gátlás, félelem nélkül. Csodálatosan szép, langyos erdők maradnak mögötte és a virágos mezők fényében szájig érő édes füvek közt vezet útja, a bokrok tarka árnyéka alatt pedig lábai nyomán úgy cseng az ösvény, mint az arany. Fölötte vörösen ragyognak a fejalakú sziklák, mintha arany agyuk volna és zeng a levegő. Mitől zeng, nem tudni. Az ég könnyű kupolája a hegyeken nyugszik és — azt hiszem — megcsendül, mint valami kék harang, mikor egy-egy bódult madár nekiütődik. Sasok kiáltanak, kis madarak esnek ágról-ágra, éhség érzik a vadak forró szájában és mikor felveti még egyszer szemeit az őz, látja, hogy kék mókus ugrál a rengetegben ágemeletről ágemeletre.

Ha valaki az erdőn kékmókust lát, aznap meghal az, de ezt nem is sejtí a kicsi őz. Kissé elbámul, hogy a kék mókusok megszapordtak. Tele lesz velük az erdő, szinte kivilágosodnak fényüktől a nehéz, hideg, sötét szurdokok, villognak az ágak reszkető levél-függőnyei

közt, majd lehullanak holtan a földre és köröskörül kék lesz tőlük a hely. Más vadak, madarak is látják és ijedten menekülnek onnan:

— Jaj, a kék mókusok!

A kopár hegyoldalon fekete kövek ütköznek ki, mint földbe túrt vaddisznóhátak, távolról a láthatár szélén, hol a hegy a mélységbe hajlik, egymástól elmaradó fák sora látszik, mintha temérdek testű, kerekfejű ferences barátok mennének mezitláb az égbe. A patakok olyan tisztán hullanak le a hegyekből, mintha az Isten mosta volna meg bennük a kezét. Ahol megszakad a fenyőerdő, a Rez oldalában, könnyű nyírfák süttetik fehér lábukat a nappal, a parton pedig egy szomorúfűz szürke hajával játszik a szél. És él, örvend, mozog minden. A hegláncok összefogott kézzel forognak és magukkal húzzák a haldokló őz fáradt szemeit.

Azán lassan összefolyik minden előtte. Még egyszer felugrik a földről, mintha böffentve virágos bok-

ron szöknék át játékosan és lassan besötétedik körülötte.

Már öntudatlan utolsó sírása, ahogy gyengeségtől nehéz fejét emelgetve hozzáveri a földhöz. Úgy sír, mint a haldokló gyermek. Az egész erdő visszhangzik tőle. Véres arcához száraz falevelek, mohatörmelék ragadt. Hosszan tart végső panasza, míg fokozatosan gyengülve utolsó sóhajtásban elhal.

Valami nagyot csattan füleiben, oldalára fordul és vékony pálcalábai kinyúlnak.

Az utolsó pillanatban kék mókus ugrott a hátára, majd az is halványodni kezdett, végül semmivé foszlott az is.

Az őz halott.

A föld pillanatra megáll, aztán a nap mégis tovább megy az égen.

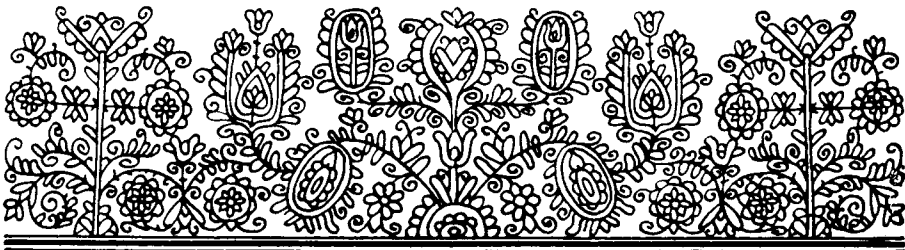
Minden boldog, csak az őz halott.

Szép volt a világ...

De még szebb a halál...

Végre nyugalom...

A kicsi őz-holttestre orvul, némán rákúszik az árnyék...

A KIRÁLYKŐ CSODÁS BIRODALMÁBAN

Az EKE bánsági osztályának héttagú csapatában, az elmúlt nyár egy júliusi napján, a brassó-zerenyesti vonat ablakából megpillantottuk a Barcaság síkjából kiemelkedő Királykő erdőövezte ormát, egy hatalmas oltárt a felhők tömjénfüstjével.

Nekivágunk a Spirlei völgy kanyargó ösvényének, a félelmetes hírű „Nyugati fal” felé. Az ösvény, állandóan erdőben, mindinkább feljebb visz, majd a völgy jobb oldalán felkapaszkodunk a hegyhátra. A tisztásról, ahol megpihenünk, kibontakozik előttünk maga pompájában a Királykő nyugati oldala. Csaknem függőleges falak, tornyok, szakadékok, párkányok és kürtöserű bemélyedések, — a mészkőhegy jellemző alakulatai, a víz- és a hőmérsékváltozások évmilliók munkájának eredményei. Az egész út, — a csúcsig innen 3 óra, — végig jól jelzett és mindenütt elegendő, biztos támaszpontot nyújt annak, aki ném szédül.

Kötélmászás a szakadékok felett

Keskeny párkányon kanyargunk a fal mellett felfelé, a mélység mellettünk mindinkább növekszik, majd vízmosságzerű szakadékban kapaszkodunk kézzel-lábbal feljebb. Erőnk teljes megfeszítésével küzdünk a csúcs felé. A nehezebb helyeken erős vaskötél van nagy, kampós szegekkel a kőbe erősítve. Az első kötelet egy orrszerűen kiugró sziklatuskón vetették át. A második egy mély szakadék szélén vezet, a harmadik kővémeredt víz-zuhataghoz hasonló képződmény tetejére visz. Bár kezünk biztosan fogózik s lábunknak is biztos tám-

pontja van, mégsem birunk a szorongó érzéstől szabadulni, mikor hátizsákunk 100—200 méternyi mélység felett lóg s a lábunk alatt meglazult kavics hosszú ideig zúg le a mélységbe.

Végre elérjük a Propastie szakadék felső torkolatát. Egy ideig a csermely partján haladunk. Egy-kettőre azonban összeszűkül a szakadék, alig 3—4 méternyire van egymástól a két, toronymagas, kanyargó, meredek fal. Útnak, ösvénynek nyoma sincs. A fenék imbolygó görgetegjein, az áradások alkalmával idesodródott fatörzsek torlaszain küzködünk előre, folytonos és kimerítő egyensúlyozó mozdulatokkal. Itt-ott süt be csak a napfény, az égbolt kékjéből csak egy keskeny sáv látszik. A patak víze apadni kezd, majd teljesen eltűnik a kövek között. Másfél órát megyünk még a száraz mederben, míg megint előbukkan a víz. A part oldalából és aljából már 4—5 helyen tör elő erős sugárban.

Ahol nincs gyopár

A falak oldalán össze-vissza gyúrt, töredezett rétegek sora húzódik. Micsoda irtózatos erő hajlongatta meg ezt a rettenetes súlyú sziklatömeget! A falak zúgait díszítő sok virág között havasi gyopárt nem találunk, sem „királykői szegfűt”.

Másnap útnan vagyunk az innen két órányira, a Caraiman és a Jepi közötti nyeregben levő *Brav* menház felé. Enyhe esésű lejtőkön, messzi kilátást nyújtó fensíkon sétálunk, állandóan 2200—2400 méteres magasságban, olyan üde zöld, puha, süppedős pázsitzőnyegen, amilyen csak a mesékben van. Fí-

Óriási kőasztal a Babelén.
Az ősi Thetis-tenger
üledéke.

nom, selymes tapintatú homokon lábolunk át, majd apró, kerek, hófehér kavicsdarán lépkedünk. A Babele kövé meredt gnómjai alig egy ugrásnyira vannak tőlünk. Ezek a furcsa alakú sziklák meszes anyaggal összetapadt homok- és kavicsrétegekből állanak: az ősi Thetis tenger üledékei. A különféle rétegeket az idő is különféle mértékben marta ki és létrehozta a groteszk alakokat. Itt a három vénasszony (Babele) dugta össze fejét valami friss pletykára, ott óriás gombák bujtak ki a földből, tovább egy kerek kerti asztal — Gulliver óriásai számára.

Barlangkutatás

Különös tünemény kíséretében indulunk a Brav-háztól a Pestera-barlang felé. A csendes, borús időben, jó fél óra hosszat, élesen elhatárolt kőfal gomolygott lassacskán utánunk felfelé a Babele hátságig s ott megállt. Olyan volt, mint egy mesterséges gázfelhő.

Két órai gyaloglás után a Jalomicioara völgyében, a Pestera-barlang előtt vagyunk. A bejáratát elfoglalja a fából épült rendház és a részben a barlangba is beépített kis templom. Egy öreg kalugyer vezetésével, zseblámpák és vékonyka viaszgyertyák fénye mellett indulunk az alagútszerű üregbe, a kiszáradt patak partján. A külső világosság ereje mindinkább gyengül, a homályból vaksötétség lesz, amint a barlang belsejét lezáró fal kapuján belépünk. A Cascade habzó, kavargó víztömege mellett állunk, amely tovább rohan néhány métert, aztán teljesen eltűnik a kövek között.

Felkapaszkodunk a Cascade mellé helyezett létrákon, a létrák fokai síkosak a rajtuk mindúntalan átesapó haboktól, jobbról-balról ismeretlen sötétségek tátonganak felénk. Vezetőnk időnként hátraszól egy-egy szót:

— Capul! Fejekre vigyázni!

Eső hull a sziklákról

Felérünk a tóhoz, annyira tiszta és átlátszó a vize, hogy felszínét csak bizonyos szögű megvilágításnál vesszük észre. A beléhajított kő, mintha a levegőben csobbanna. Az „Elágazás”-nál, a „Medvék barlangjában”, a „Padlason”, a „Vizek galériájánál” s az „Oltáron” csodás képződésű stalaktitokat bámulunk meg, azután visszafordulva az Elágazás és a kijárat felé,

kisebb zuhanyt kapunk, a folyosó egyik részében eső sűrűségben hullnak a vízcseppek a mennyezetről.

*

Útunk a hegyi csodák világában még tovább tart. A legszebb részeket azonban bejártuk már, a leírásnak itt vége szakad. A barlangok, bűvő patakok, ködös hegyesúcsok, égis erő sziklafalak közt béke és szépség fogadott mindenütt.

Vajda Ernő.

Hálófülkés gépkocsi

Londonban a nyáron zajlott le a természetjáró-kiállítás, amelyen rengeteg felszerelési cikket, közlekedési eszközt, különleges sátrat, hátizsákban hordozható, összecsuk-

ható csolnakot stb. mutattak be. A kiállításon nagy érdeklődést kellett egy gépkocsi, melynek tetejére ponyvasátort szereltek. A sátrat egyetlen mozdulattal szét lehet nyitni s az alatta levő nyugágyon két személy kényelmesen elfér. A sátorba a kocsi elejére szerelt létrán lehet feljutni. A kiállítás látogatóinak nagyon tetszett az új kirándulókocsi s a londoni gyár, amely kísérletképpen állította elő a különleges járművet, megindította a rendszeres gyártást is.

Erdélyi emlékkönyv

Gergely József, a régi Kolozsvár kedvenc tenoristája, szép szál ember volt. Nagy sikereket aratott a régi Népszínházban, de az egyébként jó színésznek nem mindig egyenlő erővel csengett a hangja s emiatt a kritika többször támadta.

Egy reggelen Gergely éppen az újságokat olvasgatta a régi kedves kolozsvári színház udvarán, amikor arra hajtott az egyik szamosvizes ember s messzire szóló öblös hangon kiabálta:

— Szamosvizet! Szamosvizet!

Gergely meglátta a hordós embert s elkedvetlenedve az imént olvasott kellemetlen kritikától, keserűen kiáltott fel:

— Inkább lennék szamosvizes ember, mint tenorista Kolozsváron!

A vizesember, aki éppen akkor töltögette „portékájával” a színház bő vizes csöbreit, lenézően szólt oda Gergelynek:

— Hang kell áni ehhez, utam!

30 éves a kolozsvári bükkerdei turistaház

Irta: MERZA GYULA, az EKE t. b. elnöke.

Egész emberöltő telt el azóta, hogy az EKE bükki menedékházát nem kis gonddal és fáradozással fölépítette és a kiránduló közönség kényelmére megnyitotta.

És ez a közkedvelt, népszerű turista alkotás most három évtized után kétségtelenül arról tanuskodik, hogy a városi lakosság kirándulási kedve azóta öltött nagyobb arányokat, amióta ez a turistaház fennáll.

Az épület fölépítésének a történetét, kapcsolatban a Bükk-erdőnek, mint kirándulóhelynek a föllendülésével, az *Erdély*-ben már részletesen ismertettem a 25 éves fennállás alkalmával (lásd a folyóirat 1934. évf. 6. számát), amiért is jelen alkalommal másirányú visszaemlékezésekkel kívánom a jubiláris évfordulót méltatni.

Elismert tény, hogy a Bükk-erdő turistacélú föltárása, turistaalkotásokkal, útjelzésekkel való ellátása ezt a kedves területet mintegy a turistaság gyakorlásának az előiskolájává tette, mely nemcsak az ifjúságnak, hanem a felnőtteknek is tanulságos szemlélődést és oktatást nyújthat.

A turistaság világszerte észlelhető élénk fölvirulása hozta magával, hogy a régi erdőtörvényeknek csupán a fa- és vadállományt védő, de a turisták érdekeit mellőző tilalmai mindenütt a modern felfogás szerint rendeződtek.

Hiszen a hegység és az erdőség ma már a természetjárók élvezetére az egész világon nyitva állanak, természetesen azzal a feltétellel, hogy szándékosan kárt ne okozzanak, illetőleg, hogy a vadászati rendszabályokat tiszteletben tartásák.

Általánosan el van ismerve, hogy a turistaság az idegenforgalom emelésének egyik hathatós eszköze, már pedig az is közgazdasági megállapítás, hogy az idegenforgalom a kereskedelmi kivitel leegyszerűbb és legjobb fajtája, t. i. az úgynevezett láthatatlan kivitel, mely a valutaszerzésnek valóságos „kulcs-ipara”, egy szakértő meghatározás szerint.

Nem érdektelen, hogy a turistaság fogalmában bizonyos eszménység uralkodik, mely azt a többi — versenyre törekvő — sportok fölé helyezi.

Ez a megállapítás annyival is inkább helyes, mert a tájszépségekben való gyönyörködni tudás, vagy épen a szülőföldre való ragaszkodás, olyan magasabb szempontok, amelyek a szabad természet kultuszában költői magaslatra emelkednek.

Ezt a nemes célt hirdeti és ápolja az E. K. E. turista alkotásaival is.

Igy vált a kolozsvári Bükk-erdő turista gyakorlótérre, ahol a későbbi edzett turisták nevelődnek, hogy aztán Erdély bércei közt magasabb feladatoknak is megfeleljenek.

Viszont ha az előrehaladott kor bizonyos mérsékletet igényel, akkor az ilyen szelidebb kirándulóhely, mint a Bükk, az öreg turistáknak is valóságos jótétemény az egészség fenntartására.

Sőt ez a turista terület magában foglalja a hegymászás, szép kilátás, hűsítő források, árnyas pihenőhelyek, virágos rétek, fél Erdélyre kiterjedő hegyvonulatok látványának minden kellemét, pedig a legmaga-

sabb pont 835 m-nél nem emelkedik túl.

Ügyszólván a Bükk aljában, 585 m. magasan fekszik a turistaház, melyet Bercsényi-menedékháznak kereszteltek az 1911-ben történt ünnepélyes fölavatásnál, amikor is gróf *Lázár* István elnök tartotta az ünnepi beszédet, *M. Kovács* Géza főtitkár ismertette az építkezés megoldását. Azonban az épület már 1909 május 1-én tető alá került és átadatott a forgalomnak ezelőtt három évtizeddel.

Azóta ez a menház a Bükk-erdő központja, ahol a vendégek pihenést, ellátást, vihar esetén pedig biztos menedéket élvezhetnek.

A nevesebb turisták közül, akik a Bükk első úttörői voltak, fölemlítendőek: *Palkovics* József honvéd altábornagy, aki minden héten fölment a Peana-csúcsra, ahol a katonai háromszögelési jelzőoszlop állott a mai Árpád-csúcs tetején; báró *Mannsberg* Sándor bankigazgató, aki *Radnóti* Dezső főtitkárral együtt az első színes útjelzést készítette; id. *Hirschfeld* Sándor, aki a Pintye-kutat az elsők közt kitesztította és rendben tartotta a mai Majláth-Bilascu-kút helyén. Külön kiemelendő *Tanács* József gyógyszerész, aki a turistaház gondnoki tisztét tíz évig viselte. Kivüle talán, velem versenyezve, alig volt szorgalmasabb látogatója és virágszedője a Bükknek. Családi okokból repatriált, de csakhamar egy honvágyból származott betegségnek esett áldozatul. Hozzám intézett búcsúsoraiiban meghatottsággal hivatkozott arra, hogy a Majláth-kút vize visszaadná az egészségét.

1919 december 1-én kíséretemben járt utoljára a turistaházban, azonban megelőzőleg, július 15-én, még egy emlékezetes eseménynek volt részese. Ugyanis 1919-ben történt a menház tízéves fennállásá-

nak megünneplése *Tanács* József elnöklete alatt, amikor e sorok írója ismertette a lefolyt tíz év történetét, amiről dr. *Karl* János főtitkár gyűlési jegyzőkönyvet szerkesztett. Ezen első turistaházi jubileum emlékére *Stein* Gusztáv könyvkereskedő egy ünnepi fényképet készített, mely fentemlített gondnokot és helyettesét (e sorok íróját) együttesen ábrázolja. Ez a kép megnagyítva az azóta étteremmé nagyszerűen kibővített üveges verandán látható. A fénykép készítőjéről is följegyzésre méltó, hogy a Bükk rajongói közé tartozott, míg a városról el nem távozott.

Ha a Bükk mai látogatottságát a 12 év előtti személyforgalommal hasonlítjuk össze, amikor az autobuszközlekedés megindult, azt hiszem, hogy szerény kijelentés, ha azt állítom, hogy megtízszereződött.

1926-ban, tehát még gépkocsi híjján, tíz perc helyett 1 $\frac{1}{2}$ óra alatt gyalog vonult ki az E. K. E. jubiláris kirándulása a menházhoz, ahol az egylet 35 éves fennállását 70 terítékes bankettel ünnepeltük dr. *Szádeczky* Gyula elnöklete alatt.

Az emlékbeszédet e sorok írója tartotta.

Mint a Bükk hűségesei hívei, akkor az elnökön és nején kívül résztvettek többek közt dr. *Páter* Béla, az egyesület későbbi elnöke, dr. *Ruzicska* Béla és neje, dr. *Cseke* Vince, *Virágháty* Gyula, dr. *Tulogy* János, gróf *Logothetti* Orestz, *Orosz* Endre és családja, *Dávid* Béla és még számosan. Sőt jelen volt a tréfacsináló *Adorján* Róbert (Cipy báró!) is.

A Bükk volt és jelenlegi buzgó látogatóit ha mind fölsorolnám, akkor a turistaház vendégkönyvének az egész névsorát közölni kellene.

Itt csupán *Perzsa* Ferencre és a ma is élő *Niklász* Ágostonra hivatkozom, mint akik még nyolcvan-éves korukban is megfordulnak a Bükkben.

Azonban kiváltképen figyelemre méltó példaadással népszerűsítettek és népszerűsítik ma is a Bükk-erdő tájszépségeit és természeti tüneményeit a „Lépésmérő Társaság” tagjai, kik ennek a kirándulóhelynek a vezérkarát alkotják. A pedométer náluk akárhányszor napi 20—25 ezer lépést mutat, ami legalább 15 kilométer gyalogjárásnak és hegymászásnak felel meg.

A harminc éves jubileum alkalmából tehát elmondható, hogy az E. K. E. közhasznú munkássága minden dicsőretet megérdemel a Bükk-erdő divatba hozatala miatt és egyáltalában azokért a szép ered-

ményekért, amelyekkel az egyesület a természetjárás széleskörű elterjedését a utóbbi években lendületbe hozta, a városi közönséget a rendszeres kirándulásokhoz szoktatta s az egyesületi tagok köztudatába vitte át annak a testi fáradalmakat jutalmazó lelki gyönyörnek a vágyát, azt a szellemi élvezetet, amely a természet kultuszából fakad. Nem is említve a honismeretterjesztés apostoli munkáját.

Ápoljuk tehát továbbra is a bükki menház fenntartásának közérdekű eszméjét és gyakorlati támogatását.

A folyó évi jubiláris összejövetelen ez a vezérlő gondolat jutott kifejezésre, mely egyúttal a testvéregyesületek szívélyes rokonérzését is kiváltotta.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

E. K. E.-ünnep a Bükk-erdőben

Ez év május 21-én ünnepelte az E. K. E. központ Bükk-erdei menedékháza fennállásának 30 éves évfordulóját. 60 természetjáró vett részt az ünnepi ebéden. Az Erdélyi Kárpát Egyesület mai vezetőségén, nagyszámú természetjáró tagjain és barátain, valamint a társegyesületek kiküldöttein kívül, az E. K. E. régi, nagynevű vezetőségének két kimagasló tagja: Merza Gyula nyugalmazott múzeumi igazgató és Brutsi László választmányi tag is megjelent, úgyszintén özv. Petelei Antalné, az egyesület régi, áldozatkész támogatója.

Az E. K. E. nevében dr. Borbáth Samu alelnök román és magyar nyelven üdvözölte a megjelenteket.

Dr. Borbáth Samu üdvözlő beszédére a Román Turing Club kiküldötte, Pop Traian tolmácsolta

egyesületének szívből jövő jó kívánságait, majd Merza Gyula — ki e napon járta meg 1070-edszer a Bükk-erdőt — az idősebb természetjárók és az egyesület régi vezetősége nevében köszöntötte az E. K. E.-t. Beszédében ismertette a menedékház történetét a ház megnyitásától, — melyen annak idején ő is jelen volt — napjainkig.

Az ünnepség további részében Brutsi László és a Kolozsvári Kereskedelmi Alkalmazottak Sport Egyesülete nevében Kolozsvári István beszélt, üdvözölve az E. K. E.-t s ízléses emlékplakettet nyújtott át az egyesület részére.

Bacsoni Géza, végül pedig Kacsóh Tivadar, a Gyopár turistaegyesület díszelnöke, egyesülete nevében köszöntötte az E. K. E.-t.

F. Gy.

Egy kirándulás

Egy közönséges kiránduló, aki eddig csak hosszabb turákon vett részt, ésszerűen azt képzei, hogy kisebb kirándulásokra gyorsabban eljut az ember. Egyszerűen veszi a hátizsákját és kigyalogol a kitzött helyre s ha siet, társasgépkocsira ül. Felül az alkalmatosságra s leszáll a kirándulás helyénél.

— Indulás reggel hétkor társasgépkocsival, — jelentette ki a társaság vezetője s tényleg másnap reggel pontosan kilenckor össze is gyűlt a társaság. Néhány negyedórányi várakozás után megtelt a gépkocsi s azután biztató

burrogással indult neki a beton útnak. Már kezdett lendületbe jönni s nagy igyekezettel falta az utat, amikor már kezdtük sejteni, hogy nem olyan könnyű eljutni a Bükkbe, mint tesztem azt, a párizsi világkiállításra.

Ugyanis alig hagytuk el a belváros házáit, egy hang harsant fel a kocsi-ban szorongók tömege alól:

— Megállni, ott felejtettem a bakancsomat!

A gépkocsi fékezett, a kirándulók ezzel szemben nem fékeztek magukat és jokivánataik kíséretében indították útnak a tömeg alól kikászálódó utast, aki, amint kiderült, a cukrászdában felejtette bakancsát. Dicséretére mondvá rekordidő alatt tette meg az utat, sőt még három lemaradt kirándulót is cipelt magával, akiket azután a kocsi-ban ülők nyakán helyeztek el, mivel térdeik és vállaik már foglaltak voltak.

Ezután már aránylag simán folytatódott az út, mindössze néhány rosszullét és egy-két gutaütésszerű ájulási kísérlet történt a szaharai hőség-

ben. De ez sem járt komolyabb következményekkel, mert összeesni senki sem tudott.

Útközben még volt ugyan néhány megállás, hol a kirándulók, hol a gépkocsi óhajának engedve, de azért még a nap fent volt az égen, amikor a társaság megérkezett az EKE bükki menedékháza elé. Itt a társaságnak az a része, amely nem akart gyorsan kijutni a Bükkbe, gyalog indult az útnak, táplálkozás s egy kis délutáni alvás után, várták a mi csoportunkat, kicsomagolták vörösrre főtt tetemeinket a gépkocsi-ból, első segélyben

hiteles leírása

részesítettek és talán ennek köszönhető, hogy társaságunk első hölgytagja már a megérkezés első negyedórájában meg tudott szólalni.

— Megérkeztünk? — kérdezte bágyadt, de kételkedő hangon.

Társaságunk vezetője esküdözött, hogy igen s bizonyítékkal a menedékházat is felhozta, amire már a társaság többi magába roskadt tagja is mozogni kezdett s mint a Szahara tikkadt vándorai legelőszőr is az italmérést rohanták meg velünk együtt, hogy szájpadrásunkhoz tapadt nyelvünknek elsősegélyt nyujtsunk. Eközben hirtelen zuhogni kezdett az eső s

a kirándulók tető alá menekültek. Rövid megbeszélés után arra az elhatározásra jutottunk, hogy a Bükköt már úgy sem lehet az eső miatt látni, hát legalább agyonszorongatott csontjainkat pihentessük egy kicsit. Erre elhelyezkedtünk egy lakályos lócán és rövid, de mély álomba szenderültünk. Közben a Bükk erdő ontotta magából az eső elől menekülőket, akik az összes helyiségeket megtöltötték, magukkal cipelve biciklit, kis söröshordót, nagy boros üveget, gyerckocsit, kis székeknek igen érdekes gyűjteményét. Egy gyerek ordítani kezdett, hogy a bácsi beelépett a papírsárkányába, a bácsi meg azért ordított, mert a sárkány léce megszurta a lábát, a néni a bácsira ordított, hogy ne szídj a gyerek anyját, de amint később kiderült, erre teljes joga volt, lévén a hölgy a bácsinak hites felesége.

A kintrekedtek ezalatt a mellékhelyiségeket és egy igen szép tyűkkreret népesítették be.

Ez volt körülbelül az a kedves, meghitt családi hangulat, amire fel-

ébredtünk. Ezután már semmi feljegyzésreméltó nem történt, a hátralevő időt, egy tartalmas gyerckocsi, egy nagyon lompos és nagyon vizes kuvasz, egy csepegő esernyő, továbbá egy köteg zöldhagyma közé ékelve töltöttük el egészen estig, amikor is hazakocsiztunk. (A visszautazás részletei nagyjában egyeznek a megérkezésével.)

És másnap még azt kérdezi az egyik ismerősünk, hogy a Bükk szép volt?

— Hát láttuk mi a Bükköt?

— b —

Székelyföld

A Székelyföld kincsei között

A Székelyföld heverő kincsei közt járva az embernek önkéntelenül is az jut az eszébe, hogy amikor az Úristen a földet megteremtette s gazdaggá tette természeti kincsekkel, a Székelyföldre érve, annyira megtetszett neki ez a hegyes-völgyes sziklaország, hogy még egyszer belenyúlt kincses ládája s két kézzel szórta a gazdagságot a sziklabérczek birodalmába. Egy maroknyi Korondnak is jutott s ezek a természeti kincsek az ott lakó székelységnek soha el nem apadó életforrást biztosítanak. Csak szorgalmas munka kell hozzá, hogy a mérhetetlen értékű kincsekből mindennapi kenyeret formáljanak.

Az aragonit országa

A fenyőerdők és sziklák országának gyöngysorai a korondi aragonitbányák. Nem messze az egykor virágzó Korond-fürdőtől, az országút mellett szeszélyes alakú, fűves domboldal terül el. Itt vannak a bányák. Annyira nem feltűnőek, hogy ha nem figyelmeztetne rá a vezetőnk, nyugodtan tovább mennénk a Székelyföld egyik legérdekesebb kincse mellett.

Társasgépkocsink, amely az E. K. E. székelyföldi túszerájának részvevőit hozta Korondra, fékez és mi elindulunk megnézni a bányákat. Már az első lépések után észrevehettük a bánya közelségét. A domboldalt borító magas fűben majdnem

minden lépésre nyers aragonitdarabokba bottunk, valószínűleg a csiszolóba szállítás közben ejthették el. Gyönyörű szép erezett darabok és még így, csiszolatlanul is szép levélnyomatok lehetnek. A társaság tele is szedte a zsebeit aragonittal, de feljebb ismét csak eldobálta, mert ott még szebbeket találtak. Ki tudja, hány zsebet jártak meg már ezek a ragyogó kövek?

A borvízkráter

Fent, az egyik domb tetején egy keskeny hasadékol pillantunk meg s a bejáratnál heverő tarka, félmázsás aragonitdarabok elárulják, hogy itt van az egyik bánya bejárata. Bent szeszélyes alakú sziklák, kigyózó keresztfolyosók, üreges, barlangos falak s mindez szeszélyesen erezett, sokszínű aragonitból. A bánya közepén pedig egy mély hasadékból, meleg szénsavas borvíz tör elő fortyogva, buorbórólva.

Olyan ez a bánya, mint a mesebeli forint, amit mindig ki lehet adni és mégis mindig megmarad, vagy pedig az a csodaláda, amelyből soha sem fogy ki a kincs. Ilyen a korondi aragonit is. A bugyborékoló, piszkosszínű borvízforrás nem engedi kifogni az aragonitot, hanem akár mennyit is termelnek ki a szorgos emberkezek, a borvízforrás siet új lerakódásokkal pótolni.

Felmászunk a domb tetejére s onnan nézünk le a bányába. A sok szűk hasadék, folyosó és a görbe aragonitfalak mélyén előtörő hólyagzó borvízforrás azt a látszatot kelti, mintha egy rejtélyes vulkánikus hegylanc kicsinyített mását szemlélnék és amelyben állandóan háborogna a kráter titokzatos láva-tengere.

Folytatódik a dombláncolat s ez is mind aragonitot rejt magában. S a különböző bányákból kitermelt aragonit mind más és más színű, kezdve a hófehértől egészen a kávébarnáig, sőt ritkán feketéig.

Zúg a csiszológép

Ezeket is alkalmunk volt meglátni, amikor leereszkedtünk a dombról, hogy megnézzük az országút másik oldalán lévő aragonitfeldolgozó üzemet. A telepet körülvéő kerítés zárt kapuja csakhamar kinyílik s beléphetünk. Az udvaron hatalmas elfűrészelt aragonittömbök között lépünk be a helyiségekbe, ahol zúgás, nyikorgás közepette folyik a munka. Zúgnak a csiszológépek és nyikorog a csiszolókö, amint a kemény aragonitkockát formálja.

Az első teremben a nyersen beszállított hatalmas aragonittömböket fűrészelik először hasábalakú tömbökre, majd szükség szerint kisebb kockákra. Érdekes, hogy az aragonitfűrésznek nincsen fogá. Egyszerű acélpánt és alája homokot hintenek. Az állandóan mozgó fűrészes és az aragonit közé szorult homok aztán elvégzi a fűrészelés munkáját. Olyan simán szeli ketté a hatalmas aragonittömböt, mintha vaját vágnának át egy éles késsel. Közben állandóan víz csorog a fűrészlapra s kimossa az elhasznált homokot, úgy hogy a fűrészelőnek csak új homokot kell szórni időnként az aragonittömb nyílásába.

Bent a többi termekben már aprólékos munka folyik. A kisebb-nagyobb aragonittömböket formálják át különböző tárgyakká. Kő és vas csiszolóhengerek forognak szédítő sebességgel, minden henger előtt egy munkás, aki a kezében tartott aragonitdarabot csiszolja. Előtte fekszik a minta, a többi a kézügyességre és a szemmértékre van bízva. S az egyszerű, harisnyás székely emberek keze alatt ragyogó gömbökké, karscsnyakú, kecses hajlású vázákká és lehelletfinomságú apró emléktárgyakká formálódik a nyers aragonit.

Székely ezermesterek

Egy harcsabajuszú székely bácsi művészi kivitelű hamutartót csiszolt. Óriási gyakorlata lehet, szinte oda se néz, csak a keze jár. A végén előveszi a mérőlécezt s úgy mellékesen leméri, hogy nem tévedett-e a nagyságban. Csak úgy mellékesen tette, mert amint a végén kiderül, milliméternyi pontossággal ellátta a hamutartó méretét.

Mellette egy alig serdülő leányke aragonit szíveket csiszol. Az apró kis csillogó szívekből majd emléktárgyak lesznek valamelyik fűrdőn. Ezeket az apró szíveket már kézzel kell csiszolni. A leányke kezében rongy van s arra nedves homokot önt, ezzel dörzsöli a szögletes szívformát, amia lassan gömbölyödni kezd s megkapja az előírt alakot. Ezután még fényezni is kell, de ez már ha hosszú is, de könnyű munka.

A termekben felhalmozott váások, csiszolók és fűrészelő gépek meglehetősen kezdetlegesek. S az aragonit feldolgozása ezekkel a gépekkel meglehetősen lassan halad. Tökéletesebb gépekkel félannyi idő alatt kétszer ennyi kész árut lehetne előállítani. De talán jobb így, mert több ember keresi meg min-

dennapi kenyerét, mintha itt is gépek végeznék el a munka javarészt. Így is csak tizenhárom embert foglalkoztat a csiszoló, de természetesen még sok egyéb munka van a csiszoláson kívül, ahol szükség van a munkáskézre.

Benézünk az üzem készárú raktárába is, ahol a már feldolgozott tárgyak vannak felhalmozva. Bámulva nézünk végig a finom kiviteli, vékony, törékeny díszeken, lámpaburákon, soktornyú kis temp-

lomokon, írófelszereléseken és szinte el sem hisszük, hogy ez a sok gyönyörű tárgy a kint látott kérgestenyérű székely munkások keze alól került ki.

De saját szemünknek mégis csak hinnünk kell s azzal az érzéssel vesszünk búcsút a teleptől, hogy nemcsak a Székelyföldet, hanem derék, rendes népét is kincsekkel ruházta fel a Mindenható.

Bogdán István.

Kovászna és elveszett kincse: a Pokolsár

A síkon, a fenyők között nagy-szerű kilátás nyílik a háromszéki rónára. Ameddig a szem ellát, aranykalászt ringat a szél s változatossá teszik a képet az itt-ott feltűnő falvak pirosfedeles házaikkal és magas, karsú templomtornyóikkal. Amint fennebb haladunk, ezek is eltűnnek és már csak a magas hegyeket látjuk s az öreg fenyők titokzatos suhogása köti le figyelmünket.

Vasút a havason

A tetőn átszállunk egy erdei iparvasútra, amely gőzmozdonnyal röpit tova a kanyargós pályán, százas fenyők között. A mélységes csendben visszhangzik az egész erdő a vonat sípjától. Már 8 kilométernyi úton gyönyörködtünk a táj szépségeiben, mikor az eddigi csendet fejszecsapások, fűrészek zengése, a fák recsegésének zaja váltja fel. Fát döntenek a munkások s a zuhanó fák — bár halált osztogatnak — mégis életet jelentenek.

Néhány perc és már feltűnik a komandói fűrésztelep magas kénye.

A telep gyönyörű fennsíkon van. Nem havasi fűrésztelep, hanem falu benyomását kelti. Modern, több száz munkást foglalkoztató gyár ez: éjjel-nappal üzemben van, feldolgozott anyagát majdnem mind külföldre szállítja.

A fűrésztelep mellett van egy másik üzem is, bükkfa-gőzölő- és impregnáló telep. Mindkét telepen fűrészporral fűtik a kazánokat és a fel nem használt fűrészport téglanagyságú kockákká sajtolva az iparvasut mozdonyainak fűtésére használják.

A telep mellett rohan a Baszkapatak, a pisztrang igazi hazája; ennek mentén haladva egész közel találjuk a csángó telepet. A csángókat a Zathureczky család telepítette ide 1836-ban Gyimesből.

A havasi láp

A csángó telep és a Baszka patak közötti területen van egy szép hegyi láp, amely érdekes módon, kavics-teraszra telepedve éli a maga különös életét. A tőzeg vastagsága félméter a patak mellett. A lápok szokásos növényzete: a Sphagnum, Betula, a Drosera rotun-

difolium messziről látszik és csalogatja a bogarakat; megtaláljuk a szerény Andromeda-t, a Poliantum-ot, a Vacinum három fajtáját: Vacinum-mitrulist, V.-idei-t és a V.-acxicocus-t; továbbá a Holosteum umbelatus-t.

A Baszka patak mentén váltakozó bükk- és fenyőerdő között haladó iparvasúttal jutottunk el Musába. Musában, a régi határ mellett van egy fűrésztelep maradványa. Nehány házban még laknak a faraktár munkásai.

Meglátogattuk a Kis Dornó nevű erdőrészt, melynek egyik részén a hatalmas fenyők és bükkfák helyét már elfoglalta a málna, szeder és a lilás-piros virágú gentina és itt-ott feltűnik a kékvirágú campanula is.

Nem messze ettől még teljes ép-ségében áll hatalmas méretű fáival az erdő, a vadászok is csak ritkán járnak itt s ezért a vadállomány bőséges. Medve, farkas, hiúz, borz, keselyű, sólyom és más vadak népesítik be az erdőt.

A Ménes-tetőn régi vaskádák vannak. Ezekben valamikor hamuzsirt lúgoztak. Ez a hely az akkori fogalmak szerint megközelíthetetlen volt erdőkitermelés szempontjából és hogy a fát valahogy mégis értékesítsék, felgyújtották az erdő egy-egy részét s káliumcarbonátot főztek a hamuból.

Az iparvasút kitérő állomásától gyalog folytattuk útunkat az Ördögátjához s onnan tovább gyalogva megmáztuk a Miske-patak és a Várpataka között emelkedő Várhegyet, amely csak a déli oldalon elhúzódó hegynyakon közelíthető meg, ahol a régi vár útja nagyszerűen látható. A várhegy

többi oldala szinte járhatatlan, a tetőt már benőtte a bükkfa és fenyő. Már csak a vár körvonalai vehetők ki. Érdekes a keleti oldalon a sziklába vésett kerek üreg, amit Kővékának nevez a nép.

Kovászna kincsei

Visszaérve a völgybe, meglepően szép a táj: a két kúpalakú sziklatorom: Szélkapu és a Várhegy, hátterében a Pilis hatalmas fenyőivel és szikláival, úgy tűnik, mintha összenőtt volna a felhőkkel.

Leérkezve a hegyekről, ahol a monda szerint a vár kőhídja állott, rövid pihenő után az iparvasút mentén gyalog érkezünk a „Horgász” borvíz forrásához. Innen tovább menve a falu felé, elhaladtunk a hatalmas kőbányák mellett. Utunkat tovább folytatva, az Árpád-forrásához érkeztünk, ahol jól felszerelt, kényelmes sósfürdő van. A fürdőhöz közel van már Kovászna község, 560 méter tengerszintfeletti magasságban. A község piacterén van a régen nagyon híres „Pokolsár” nevű iszapgyógyfürdő, de már teljesen elhanyagolt állapotban, legutóbb „történelmi műemléknek” nyilvánították. Ehelyett építették közel a főtérhez az új sósborvizes szabadfürdőt. A fürdő mellett van a szénsav-sűrítőgyár. A község különböző helyén több kisebb, magánkezelésben levő szénsavas fürdő van és feltűnően sok a száraz gőzfürdő, szénsavas-kéneselegzőlőgéssel.

Kovászna vidéke sok természeti kincsével és érdekességeivel egyik legtanulságosabb kirándulási terep természetjáró számára.

Jancsó Gyula.

Háromszék „Ezer tó országa”

Fürdők, ásványvízforrások, re-
gényes kirándulólhelyek százsámra
akadnak a Székelyföldön, de saj-
nos, meg kell állapítanunk, hogy
soha senki nem látott hozzá ko-
molyan a munkának, hogy az ide-
gen példák nyomán elindítsa út-
jára azt a népszerűsítést, mely má-
sodik kenyérkereseti lehetőségévé
válhatna a székelységnek a meg-
csappant falatok s megnőtt kötele-
zettségek éveiben.

Az Ezer tó országa Háromszéken

Réty, Komolló, Egerpatak, Mo-
gyorós, Szentivánlaborfalva és
Uzon között van az ismeretlen kis
terület, amely csodás szépségével
elbujva, ismeretlenül húzódik meg
a mégis valamilyen hírnévre ver-
gődött, szegényes felszerelésű, de
mégis kincseket bujtató idegenfor-
galmi helyek között.

Ez a Rétyi Nyír.

Kis homoksvatag, a buckák kö-
zött apró, kékszemű tavak moso-
lyognak, sokan egymás mellett,
mintha Finnországban, az Ezer tó
országában volnánk.

Sajnos, a tavak kivesző-félben
vannak. Ma már sokkal kevesebb
van, mint amennyiről a régiak
megemlékeztek. A tavak száma
ugyan régen is változott. Ahogy a
folyók, patakok vízének szintje
apadt, úgy száradtak ki a kicsi ta-
vak, esős időszakban aztán megint
meggyűlt néhány medencében a
víz s virult tovább bennük a ritka
növényzet.

Élő növénytani múzeum

Fehértörzsű nyírfák halványzöld
hajukat lobogtatják a gyenge szél-
ben, a napsugár néha áttör a lom-
bokon s olyankor megvillan a kis

tavak partján egy-egy növénycso-
da, Európa flórájának ritkaságai.
A Fehér tündérrózsza (*Castalia
alba*), vagy ahogy a háromszékiek
nevezik: Kupánvirág júliusban
bontja ki óriási virágait. Gyakrab-
ban forlul elő a sárgavirágú vízi-
tök, de rengeteg itt a hinárként le-
begő rovarfogó rence, az *Utricula-
ria vulgaris* és az *Aldovandia ve-
siculosa*, amely szintén húsevő nö-
vény, rovarokat fog és azokkal
táplálkozik. Ez a növényfajta va-
lóságos kincse a székelyföldi nö-
vényvilágnak, nagy ritkaság Európ-
pában s a tudósok már kötetekre
valót írtak a Rétyi Nyír bogárfogó
virágairól.

A sok tó közül néhánynak neve
is van, Béli, Kupán, Szép, Nyolc-
forintos nevű tavak körül találjuk
a csodás virágokat.

Ha megkérdezné valaki a három-
széki lakosságot, hányan látták
közülük ezt a természeti csodavi-
déket, szomorú eredményre jutna.
A sportegyesületek ma kizárólag
labdát rugnak, a kirándulók boros-
üvegekkel felszerelve kocsznak ki
a fürdőhelyekre, nagyokat esznek,
megisszák a bort s este haza men-
nek nagy, nyújtott énekszóval. Az
egyletek, amelyeknek mégis csak
Erdély megismerésén kellene fára-
dozniok, a legtöbb vidéki szakosz-
tályban az elnöki és alelnöki tiszt-
ség betöltésével vannak elfoglalva
az év tizenkét hónapjában s álta-
lában a hagyományos „egyesüle-
tesdi” akadályozza meg, hogy az
erdélyi ember valóban megismerje
földjét.

Pedig csak egyetlen példát em-
lítettünk, a Rétyi Nyírt.

S a többi helyekkel szintén nem
törődik senki.

Dávid Iván.

Erdélyi népművészet

Folyóiratunknak ebben az új rovatában földünk s népünk szellemének egyik legjelentősebb megnyilatkozását, a művészetet és a sajátosan erdélyi népművészetet hozzuk olvasóink elé. Szándékunk: a felszínes, divat-érdeklődés helyére olyan komoly érdeklődést kelteni ősi népművészetünk számtalan ága iránt, amilyent az megérdemel. Mert nyelvünk, dalaink mellett a varrottas, faragásos, festécs, agyagból gyúrt, vagy fából hajlított népművészeti tárgyaink olyan fontos őrzői ősi kultúránknak, amelyeknek vissza kell adnunk uralkodó jellegét.

Nem célunk minden cikkünkben kizárólag a természetjárást szolgálni, hiszen egyesületünk s lapunk további célok érdekében is született: Erdély népét és földjét ismertetni. Az Erdélyt igazán ismerő és megismerni akaró természetbarátnak a nép lelkéhez is közel kell férkőznie, művészetét is ismernie kell tehát. Első cikkünkben a népművészet meghatározását hozzuk, a további és sajátosan erdélyi népművészetünket ismertető cikkek bevezetőjeként.

A fogalom tisztázása

A népművészet fogalmával sokan még ma sincsenek tisztában. A primitív népek kultúrájában nem beszélünk népművészetéről, csak művészetéről, a művészet népi jelzése csak ott szükséges, ahol más művészet is van; a művelt népek, nemzetek körében. Ha a művelt népek legmagasabb fokú művészete mellett emlegetjük a természeti népek művészetét: primitív, kezdetleges, néprajzi szintű jelzővel szoktuk őket ellátni. Nem beszélünk tehát a pápuák, hererók, batakok, bantuk népművészetéről, minthogy művészetük népi jellege magától értetődő. Viszont a nép művészetét népművészetnek kell említenünk például az európai népek körében, amely népek a művészet legmagasabb szintjét képviselik.

Eképpen a népművészet fogalmát azokra a művelt népekre korlátozva, amelyeknek más művésze-

tük is van, az a kérdés, hogy a sokrétű társadalmak melyik rétege örökli, hordozza és hagyományozza a népművészeteket.

Általában az, amelyik az ősi föld, vér, történelmi tudat, hagyományok és foglalkozás örökösének tekinthető. Az örökségek bármelyikének megváltozása, megzavarása lényeges változásokat idézhet elő minden nép életében, tehát művelődésében s ezzel népművészetében is. Új föld, új fizikai környezet más szemléleteket, új szomszédok, új vér más hagyományokat, a történelmi sorsfordulatok más fejlődési lehetőséget, emelkedést vagy hanyatlást, új foglalkozás más célokat, eszközöket, alkalmakat és technikát teremt. Az ősi vérszerinti rokon-szomszédok helyébe új környezet más, művelődésbeli rokonságot teremt, mely amannál erősebbé válhatik, sőt el is homályosíthatja.

A keveredés aztán nemcsak vérbeli, hanem többé-kevésbé kulturális is, mely egy darabig még érezteti többes származását, míg nem nemzedékek során, évszázadok múltán összeolvad, kiegyenlítődik, csupán dialektikus különbségek jelzik az ősi különállást.

E külső eredetűnek nevezhető hatásoknál semmivel sem kisebb az a belső, amely ugyanazon népközösség magasabb társadalmi rétegeiből, mint a rétegek kiműveltebb ízlésének alkotása, esetleg mint bizonyos mértékig nemzetivé, sajátossá szűrt idegenből való kölcsönzése száll alá az ősi hagyományokat hordozó rétegekhez. Itt különösen jelentős szerepe van azoknak a jobbára alulról került kismestereknek, céheknek, melyek mindkét rétegnek dolgoznak, kétféle ízlés követelménye szerint s akik szinte észrevétlenül szállítanak új színt, formát a falu öröklött készletébe. E keveredések, kölcsönzések igazságát, bármely európai nemzet népművészete igazolja. A sajátos ősi kincs mellett vett hatás s a magasabb rétegektől érkezett holmi, mely utóbbi főleg a történeti stílusok alászállt hatá-

saiban tanulmányozható. Mindezen a történetileg megállapítható alakító tényezőkön túl, valamenyny európai nép között kimutatható olyan ősi örökség is, melynek történetelőttiségét, az ez időkből származó ásatag maradványok bizonyítják.

Az említett tényezőkön kívül természetesen minden népművészetet jellegzetesen determinál egész szellemi kultúrkincse is. Nevezetesen vallási hiedelmei, ritusa, társadalmi szokásai, egyéni művészetei, stb. Az animizmus lélekhivése, a totemizmus állatfélelme, vagy tisztelete rendkívül erejű meghatározók.

A szorosabb értelemben vett népművészetnek, mintegy a művelt népek kezdetlegesebb képzőművészetének emlitenünk kell még egy fontos jellemzőjét, nevezetesen, hogy a népművészet nem „l'art pour l'art“ művészet, hanem csekély kivétellel alkalmazott, helyesebben iparművészet. Mert mindazon tárgyak, amelyekben jelentkezik, valamely gyakorlati célt is szolgálnak; következésképp a népi kultúra egész tárgyi világán jelentkezik és többnyire jelentkezik is.

Az E. K. E. csíkszéki osztályának közleményei

Turista egyesületeink nyári kirándulás-tervezetének összeállításánál mindig nagy gondot okoz a kirándulók elszállásolásának biztosítása. Ennek megkönnyítése céljából közöljük az osztályunk tulajdonában levő menedékházainkra vonatkozó adatokat.

1. *Csikszereda város közvetlen közelében* (a központtól 1 km.-re) a Suta-fenyvesben levő sí-ugró sáncok mellett (650 m. magas) emeletes kőház, ahol matrácos tömegszállás (25 lej, EKE tagoknak 15 lej), olcsó étkezés, teljes kiszolgálás.

2. *Egyeskői menedékház.* (1500 magas.) Vasúti állomás Csíkszentdomokos, Izvorul-Oltului. Hálós matrácos nyugvóhelyen, egy nagyobb és egy újonnan épített kisebb szobában (30 lej, EKE tagoknak 15 lej). Jó kiszolgálás, havasi tej és túró kapható.

3. *Balánbányai EKE-szállás.* Az Egyeskö alján, az odavezető út kezdeténél az EKE csíkszéki osztálya turista-szállót létesített a közvetkező beosztással: Egy nagyobb szoba, közös szállás (25 lej, EKE tagoknak 15 lej) és több különálló teljesen felszerelt kétágyas szoba (100 lej, EKE tagoknak 75 lej). A szobák mellett mosdóhelyiség és fürdőszoba van, a ház háta mögött az Olt folyóban strand-fürdő. Bármilyen hideg, vagy meleg étel a házban jutányos áron kapható. A ház és konyha kezelője, S. Kertész Klára okl. tornatanárnő, vállalja gyermekek nyaraltatását is, szülői felügyelet nélkül. A hozzáforduló turista-egyesületeknek vagy magános kirándulóknak, nyaralóknak útbaigazítással szolgál, vagy jutányos árak mellett fuvart, csomagszállító állatot, vezetőt szerez.

KELETI ÚJSÁG

*Friss
szírvonalas
megbízható*

VASÁRNAP: MÉLYNYOMÁSÚ KÉPES HIRADÓ

PÉNTEKEN: JOGI KALAUZ

MINDENNAP: POMPÁS SZÖVEGKÖZTI KÉPEK

FÉNYKÉPEZÉS

Mit vigyünk kirándulásra?

Ma, amikor a legtöbb természetjáró egyúttal fényképező is, célszerűnek látszik, hogy különösen kezdő fényképezőink számára dióhéjban összefoglalva ismertessük felszerelésünkről mindazt, ami tájfényképező munkánknál elengedhetetlen.

A természetjáró fényképezőgépe turistaigényeknek megfelelő legyen. A kifejezetten hegymászó és síelő fényképezőgépét az egyszerűség, áttekinthetőség, gyors beállíthatóság és a lehető legkisebb súly mellett a legnagyobb szilárdság jellemzi. A vándor turista gépe ezzel szemben a megfelelő szilárdság

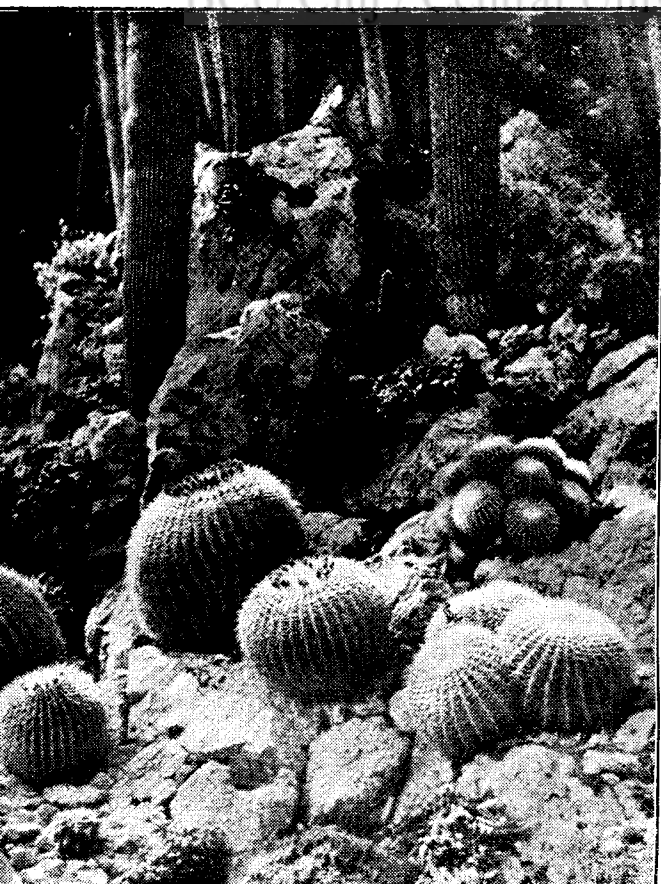
mellett viszonylag egyszerűen legyen kezelhető. Itt azonban már sokoldalúbb beállíthatóságot engedhetünk meg, emélfogva az ilyen fajta gépeket már körülményesebb mechanizmus jellemezheti. Az ilyen gép röviden általános használhatóságú legyen.

Képnagyságot illetően a $4,5 \times 6$ és $6,5 \times 9$ cm az az alsó és felső határ, ami között formátumunk mozoghat. Az ilyen nagyságú képek magukban is jól élvezhetők és emellett úgyszólván tetszés szerint felnagyíthatók. Ennél nagyobb formátum egyúttal súlyosabb terhet jelent, ennél kisebb formátum komolyabb művészi munkánál ezidőszerint nem jöhet szóba.

A gép

A gép zárára nézve a turista óvakodjék a redőnyzártól, mert ezek tura közben még a leggondosabb kezelés mellett is gyakran felmondják a szolgálatot. Ilyen gépek elsősorban riport- és versenysportcélokra valók.

Keresők közül a keretkeresők a legjobbak. Ide sorozhatók az úgynevezett Newton-keresők is. A gépeket igazán csak díszítő brillant- vagy tükrö-keresők nem érnek semmit. Univerzális gépünkönél fontos, hogy az objektívtartót minden irányban könnyen tudjuk állítani. Ezeknél ha lehet, mindig kettős kihúzatú gépet vásároljunk. Közeleli tárgyak vagy előtétlensék használatánál kettős kihúzat nélkül nem boldogulhatunk. Univer-

zális gépnél is, ha vízszintmérő van, mert hegyek között sokszor hasznát látjuk.

A lencse

A lencsénk legyen fényerős, hibátlanul rajzoló és univerzális használhatóságú. Ennél ne takarékoskodjunk és csak jó gyártmányokat vegyünk. Ma már minden jobb gép úgyis jó anasztigmatokkal van felszerelve. Kár, hogy a kitűnő régi Görz, Dagor és Voigtländer Collinearja teljesen eltűnt a piacról. Ezek voltak úgyszólván minden idők legjobb tájleneséi. Fényerőt illetően ne szédüljünk el az $f:2.9$ vagy $f:3.5$ igen magas fényerejű objektívektől. Céljainkra már az $f:4.5$ is szinte soknak mondható. Nyugodtan meglegédhetünk $f:6.3$ vagy $f:6.8$ -as objektívekkel is. Nem szabad elfelejtenünk, hogy a nagy fényerejű objektívek mélységrajzolása, vagyis azon tulajdonságuk, hogy egy tárgy élesre beállított képe a beállított résztől előre és hátra fekvő más tárgyakkal egyforma élességgel jelentkeznek, még pedig a lehető legnagyobb távközön, igen csekély. Ha kezdők gépének gyújtótávolsága a fenti formátumoknál 10.5 , illetőleg 7.5 cm, ilyen fényerejű objektívnél a beállításnál bizony már nehézségek adódhatnak.

A zár

Zárak közül a Compur vagy Compound zárak között választunk. Önkioldó, vagy autoknips számunkra nélkülözhetetlen. Először, ha felvételünkön magunk is rajta akarunk lenni, másodsor akkor, ha másodperceket kell exponálnunk. Compur zárba beépített önkioldót lehetőleg ne vegyünk. Kétségtelen előnyén kívül óriási hátránya az, hogy a már amúgy is kényes zárszerkezetet még tovább komplikálja és emel-

lett legfeljebb 1 mp-es expozíciót végez automatikusan. Belső felvételnél, ha 5—8 másodpercet kell exponálnunk, nem érünk el vele semmit. Ne felejtjük el, hogy az autoknips általában olcsóbb, mint a beépített önkioldós záruk felára, tehát igazán nem érdemes ilyen zárat vásárolni.

Tájképet és általában más témájú fényképet tónushelyesen csak sárgaszűrőkkel készíthetünk. A lemez vagy film önmagában nem képes visszaadni a természet nagyszerű színeit. Például sárgaszűrő nélkül nem igen tudunk felhőt fotografálni. A mai kitűnő színérzékenységgű felvételi anyagokkal a tájfotografus úgyszólván minden esetben a legvilágosabb sárgaszűrőkkel jól kijön. (1. sz. vagy u. n. Moment-Filter.) Mint a lencsét, úgy a szűrőket is csak megbízható helyen és a legkitűnőbb minőségben vásároljuk.

Az objektív tükröződése

Gyakran előfordul, hogy felvételeinket nappal szemben készítjük. Ilyen felvételeknél fontos tudnunk, hogy objektívünk tükröződése negatívunkon káros foltokat vagy fátyolt okozhat. Hogy ezt elkerüljük, feltétlenül szerezzünk be egy napellenzőt. Ilyet készen kaphatunk (Wörsching-féle), vagy magunk is készíthetünk. Tájat anélkül tulajdonképpen nem is volna szabad fényképezni.

Állványok közül lehetőleg könnyű, négy részre hajtható, jó minőségű faállványt vásároljunk. Jók a szögletes profilu alumíniumállványok is. A fém (cső) állványok közül csak az egészen finomak és erős kivitelűek a megbízhatók.

Állványunkhoz szerezzünk be jó gömbcsuklót, ennek különösen hegyek között látjuk nagy hasznát.

EGYESÜLETI ÉLET

Az E. K. E. közgyűlésének jegyzőkönyve

Felvétetett az Erdélyi Kárpát Egyesület (EKE) 1939 május hó 26-án az ev. ref. leánygimnázium rajztermében tartott évi rendes közgyűléséről.

Jelen vannak: Alexy Béla, Baczoni Géza, Balázs Ernő, Dr. Balogh Ernő, Batiz Béla, Beke Lajos, Dr. Borbáth Samu, Csizhegyi Lajos, Debreczeni Aranka, Felméri Magda, Friedsam Gyula, Friedsam Gyuláné, Dr. Görög Ferenc, Gyarmati Béla, Ham Margit, Husz Ödön, Illés Istvánné, Ince Kálmán, Incefi Lajos, Jánossy Lajos, Jánossy Lajosné, Kardos Béla, Kis Béla, Lakatos Mihály, Losonezi János, Magyarós Géza, Miklós Viktor, Nagy Lajos, Perczell Attila, Dr. Pintér István, Polerezcki Dániel, Dr. Oberding József, Röder Melitta, Czegő Mária, Székely József, Szilágyi László, Szilágyi Márton, Szoinoky Gyula, Takács János, Dr. Tavasz Sándor, Dr. Tulogy János, Tomor Imre, Ürmösi Etus Ürmösi Jenő, Vinezi Mihály, Vinezi Mihályné.

Elnökölt: *Dr. Tavasz Sándor* elnök. Előadott: *Dr. Balogh Ernő* főtitkár. Jegyzett: *Szilágyi Márton* főjegyző.

1. Elnök üdvözlö a megjelent tagokat. Bejelenti, hogy a közgyűlés a Keleti Ujság 107. számában, 1939 május 12-én meghirdetett s a tagok határozatképes számban vannak jelen. A gyűlés megtarthatására az engedélyt a Térparancsnokság 3483/1939. sz. alatt megadta. A hatósági kiküldött jelen van. Közgyűlés az elnöki bejelentéseket tudomásul vette.

2. Elnök bejelenti, hogy Károly király őfelségétől a következő szövegű távirat érkezett: „Palat Regal Vă multumim pentru felicitările exprimate cu ocaziunea promulgării constituției. Carol II.” Magyar fordítása: „Hálás köszönet az új alkotmány-törvény alkalmával kifejezett üdvözléért.” Közgyűlés alattvalói hódolattal vette tudomásul a táviratot.

3. Elnöki megnyitó: Az Erdélyi Kárpát Egyesület közgyűlése olyan ünnepélyes alkalom a mi részünkre, amelyen nem elégedhetünk meg azzal, hogy csupán beszámoljunk a mi mindennapi életünkről, feladatainkról és teendőinkről, hanem ki kell tekintenünk azokra a kérdésekre is, amelyek az egyesületnek a létjogosultságára, rendeltetésére és hivatására vonatkoznak.*

A természetjárás nemcsak exercitium corporale, hanem exercitium spirituale is.

Ha így nézzük és értékeljük a természetjárást, ugyanígy kell néznünk és értékelnünk azt a szövet is, amely a természetjárás szolgálatában áll, az Erdélyi Kárpát Egyesületet.

Egyesület ez, erkölcsi közösség, amely nem külső létfenntartásunkat, de belső existenciánkat szolgálja. Ezért megérdemli, hogy társadalmunk több szeretettel és nagyobb tisztelettel nézzen reá.

A különböző jelentések hivatottak arra, hogy az Egyesület életének különböző résznyilvánulásait megvilágítsák, én csupán arra kívánok még utalni, hogy az Elnökség mindent megtett, hogy az Egyesületben olyan szellem uralkodjék, amely méltó multunkhoz és hivatásunkhoz is.

Egyesületi életünk munkálásában rendkívül nagy hátrányt jelent, hogy amyi hosszú évtized után sincs saját székháza Egyesületünknek. Valóságos nomád-életet élünk az utóbbi években. Épen ezért akármilyen merésznek látszik is, de fel kell vetnünk az önálló és saját egyesületi székháznak a gondolatát. Nemesak fel kell vetnünk, hanem akarunk kell, s össze kell tennünk filléreinket, azokat a legkisebb adományokat, amelyek által megtestesül a terv és a gondolat.

Sok szép kirándulást rendezett turista szakosztályunk. Minden elismerésünket megérdemlik ennek a szakosztálynak vezetői és tagjai. Kirándulásaink közül is azonban különösen ki kell emelnem egyet, amelyen Dr. Balogh Ernő főtitkár, Fülöp Géza titkár és ifj. Balogh

Ernő orvostanhallgató vettek részt 1938 szept. 10—12-én, amely azzal a nagy eredménnyel végződött, hogy a titokzatos és eddig ismeretlen, szolcsvai barlangnak legalább is egy részét bejárták. Olyan turisztikai és tudományos eredmény ez, amely megérdemli tiszteletünket és elismerésünket.

Hadd essék szó az elnöki megnyitóban arról a nagy veszteségről, amely Egyesületünket Dr. Gergely Endre alelnökünk elvesztésével érte, aki a múlt év karácsony harmadnapján hazatért ebből az árnyékvilágból. Hűségesebb erdélyi magyart, hűségesebb vezetőt nem óhajtok nemzetemnek és Egyesületünknek, aminő Gergely Endre volt. Egyesületünk minden életnyilatkozatában úgy áll előttünk, mint az állhatatos, kitartó és hűséges munkás, mint az őszinte jó barát példányképe. Áldott az ő emlékezete miközöttünk.

Örömmel és boldogan kell megemlékezni viszont arról a magas kitüntetésről, amely a pápai szék részéről *Merza Gyula* ny. múzeum-igazgató testvérünket, az EKE alapító-tagját, a pápai Szent Szilveszter lovagrend nagykeresztjének az adományozásával érte. Merza Gyula annyira egy az EKE-vel, hogy elmondhatjuk, hogy az ő kitüntetése a mi kitüntetésünk és az ő öröme a mi örömünk is. Áldja meg őt az Isten, hogy még sok kitüntetést és örömet szerezzen nekünk!

A jelenlegi tisztikar a mai napon ismét leteszi a megbízatását a közgyűlés kezébe. Engedtessek meg nekem, hogy hálás köszönetemnek adjak kifejezést minden tisztartónak, aki az Elnökséget célkitűzéseiben és munkájában támogatta, és kérem a Közgyűlést, hogy az új választásnál bizalmát azoknak ajándékozza, akikről leginkább elvárhatja, hogy az Egyesületet eredeti rendeltetésének irányában vezetik és akiknek lelkében elegendő engedelmesség van az Egyesület hagyományos szelleme iránt. Ez a *genius transylvanicus* töltse be minden időben az Erdélyi Kárpát Egyesületet! Közgyűlés hosszartató taps és örömmel fogadta az elnöki megnyitót.

4. Elnök felhívására Szilágyi Márton főjegyző felolvassa a múlt közgyűlésről felvett jegyzőkönyvet, melyet hitelesítenek azzal a módosítással, hogy *Beke Lajost* a titkári állásban a közgyűlés „véglegesítette“.

5. Elnök javaslatára a mai közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére *Alexy Béla* és *Balázs Ernő* kéretnek fel.

6. Következvén a tágysorozat szerint a főtítkári jelentés az Egyesület 1938. évi működéséről, *Dr. Balogh Ernő* főtítkár a következőkben ad számot az egyévi munkásságról:

Mélyen tisztelt Közgyűlés!

Majdnem egészen pontosan egy évvel ezelőtt (1938 június 24.) tartott közgyűlésen múltévi beszámolómat az EKE 1937. évi működéséről a következőkkel veztettem be:

A múlt 1937. év történetét tekintve, általában az állapítható meg, hogy az egyesület élete az előző évhez viszonyítva, nagyobb zökkenő nélkül, nyugodtabb mederben folyt le. Enyhültek a külső nyomasztó viszonyok, de mintha csak törvényszerűség lenne, hogy bajnak mindig kell lennie, sajnos, a belső élet nélkülözötte a kellő összhangot. Nem volt szó ugyan súlyosabb természetű válságról, azonban az egyesületi életben látszólag kis egyenetlenség is betegség, melyet, ha csirájában nem sikerül gyógyítani, könnyen komolyabb kórrá súlyosbodhat. A külső akadályok tekinthetők vis majornak, de a belső egyenetlenségért s annak minden következményéért magát az egyesületet, illetve annak a zavar felidőzésében részes tagjait terheli a felelősség. Nem tudom eléggé hangsúlyozni, hogy az egyesület vezetőségének tevékenységét alkotmányos keretek korlátozzák, de ugyancsak alkotmányos keretek azok is, melyek között e tevékenység ildomos kritikája és kérdőrevonása megengedhető. Ha a kormányos nem felel meg, ki kell cserélni, de lehetetlen, hogy a hajó egész személyzete a kormánykeréknél üljön.

Legyen szabad itt mindjárt jelentésem legelején rámutatni erre a mindinkább elharpódzó betegségre, hogy az ebben rejlő veszedelemre annál jobban ráterelődjék a figyelem. Aki munkát vállal és munkakörét legjobb tudása és képessége szerint igyekszik is betölteni, közérdeknek tesz értékes és hálára kötelező szolgálatot, de óvakodjék idegen területre illetéktelenül átszántani, önhatalmú jogkiterjesztéssel élni, mert ezzel minden jószándéka ellenére is könnyen megbonthatja az együttműködés egyensúlyát s ezzel csak megnehezíti a vezetőségnek egyébként sem könnyű helyzetét. Egy óra, egy gép szerkezetében minden alkat-

rész lényeges, de egyik sem lehet sem kisebb, sem nagyobb, mint amilyenek meghatározza az a viszony, mely az egész szerkezet kívánt összműködését megszabja. A könnyelmű és meggondolatlan kijelentésekkel és híresztelésekkel személyi ellentéteket szítók pedig egyenesen éket vernek ott, ahol minél nagyobb egységre volna szükség s elkedvetlenítik azokat, akiknek munkáját pedig az egyesület nehezen nélkülözheti.“

Találó ez a bevezetés az Egyesület mult évi történetének általános jellemzésére is.

Az Egyesület a mult év folyamán egy köz- és egy választmányi ülést és 9 tisztikari megbeszélést tartott. A propaganda- és gazdasági szakosztályunk majdnem minden hétfőn tartott megbeszélést. A turista szakosztály 15 gyűlést tartott. A titkári hivatal iktató könyve a mult év december 31-én az 1.262. számmal zárult.

A központnál a tagok létszáma a mult év végén 537 volt, tehát 30-al több, mint az előző évben. A vidéki osztályainknál a tagok száma 1.116. Az EKE együttes taglétszáma 40-nel kevesebb, az előző évinél. A vidéki osztályainkkal szorosabb kapcsolatot kell létesítenünk, ha azt akarjuk, hogy azok meg ne szűnjenek.

Fájdalmas veszteségeink voltak a mult évben. Elvesztettük *Dr. Péter Bélát*, aki a legnehezebb időben vezette, mint elnök az Egyesületet. Nagy halottja iránti kegyeletét az Egyesület méltóképen rótta le. Gyászjelentést adott ki, ravatalára koszorút helyezett. Teme-tésén az Egyesület nevében *Dr. Balogh Ernő* főtitkár vett tőle búcsút.

Másik érzékeny csapás *Dr. Gergely Endre* alelnökünk — karácsony harmadnapján bekö-vetkezett halálával érte az Egyesületet. Címleg alelnökünk volt, de a valóságban az önzet-len munkának és az Egyesület érdekének elszánt harsosa volt. Halála alkalmával gyászjelen-tést adtunk ki, koszorút helyeztünk ravatalára, temetésén *Dr. Tavasz Sándor* elnök mélt-atta érmeit és búcsúzott tőle az Egyesület nevében.

Meghalt *Meysion János*, a dévai osztályunk titkára, *Dsida Jenő*, a ragyogó tollú költő, *Dobor Gerő* tanár, régi hűséges tagunk. Örökre távozott testvéreink emlékéért ez alkalommal is tiszteljük meg egy rövid felállással.

A miniszterelnökség a Tordai hasadékok rezervációs területnek nyilvánította s a Ter-mészetvédelmi bizottság a terület felügyeletével Egyesületünket bízta meg.

A Turistaszövetség határozata alapján a szövetségben levő egyesületek tagjai egymás menedékházában viszonzossági alapon 25%-os kedvezményt élveznek.

Folyóiratunk az Erdély a mult évben *Dr. Szabó Attila* szerkesztésében 5 füzetben, 10 és $\frac{3}{4}$ ív terjedelemben jelent meg. Turista szakosztályunk 4 ízben rendezett útjelző- és javító kirándulást a Bükk és Bátorok környékén. Rendezett 94 kirándulást, melyen 1515 személy (721 tag, 794 vendég) vett részt. Rendezett 3 társas összejövetelt (társasvacsera, gulyásnap).

Nagy és sok körültekintést igénylő munkát végzett a Gazdasági szakosztály. Bonyo-lult adóügyeinket kedvezően sikerült rendezni. A szakosztály egyik főtevékenysége menedékházaink körül két irányban folyt. Munka és anyag beszerzés, Tordai hasadéki menhá-zunk helyiségeinek kifestése, átalakítása, a Hasadékban a régi hídaknak újakkal való ki-cserélése fáradságos munka volt. Ingeny munkát végeztek *Batiz Béla*, *Matejovics Antal*, *Fritz Károly* és *László László* tagtársaink.

Szükséges volt a bükki menedékház kátránypapírral való befedése. Ugyanitt *Batiz Béla* és *Beke Lajos* gyűjtéséből létesült az elsősegély állomás. Ők gyűjtötték össze az 5.000 Lej értékű gyógyszert és felszerelést.

Értékes gyűjtés folyt a Tordai hasadéki menházunk víz- és villanyberendezésére is, mely-nél *Szolnoky Gyula* alelnök közbejárásának máris mintegy 4.000 Lej értékű anyagot köszönhetünk.

Adományozóinknak hálás köszönet érte. Az adományozók sorába tartoznak az Egye-sület tisztviselői is, akik tiszteletdíjukról lemondtak az Egyesület javára.

A Propaganda szakosztályunk 1938 január 28-án bált rendezett, amely szép erkölcsi és anyagi sikert hozott.

A mult évben is kulturális előadásokat tartottunk. Az előadásokat a református leány-gimnázium rajztermében tartottuk, csekély takarítási díj és villanyfogyasztási költség meg-terítése ellenében.

Ezért a szivességért jegyzőkönyvi köszönettel tartozunk az igazgatóságunk.

A vidéki osztályainknál Tordán és Székelyudvarhelyen tartott egy-egy előadást a főtítkár.

Múzeumunkról — sajnos, — kedvezőtlen a beszámoló. Minthogy helyiségeink bérletét felmondották, a már kiállított tárgyakat ismét ládába kellett csomagolni.

Vidéki osztályaink életéről, amelyek jelentésüket beküldötték, vázlatosan a következőket mondhatjuk:

Arad. Taglétszám 208. Rendezett 204 kirándulást, 3 ismertető előadást, 1 bált, 2 túristanapot.

Bogszánbánya. Taglétszám 69. Rendezett 26 kirándulást, 1 közvacsorát és egy Szilveszterestét.

Csikszereida. Taglétszám 93. Rendezett 23 kirándulást, 1 népünnepélyt, 3 teaestet, 6 társasvacsorát. Az egyeskei menedékházat kibővítette. Egyik legtevékenyebb vidéki osztályunk.

Dés. Taglétszám 41. Rendezett 7 kirándulást.

Marosvásárhely. Taglétszám 145. Rendezett 14 kirándulást. Házi síversenye szép erkölcsi sikert hozott.

Nagybánya. Taglétszám 137. Rendezett 56 kirándulást. Elsőrendűen felszerelt izvorai menedékháza nagyon látogatott volt.

Oravica. Taglétszám 46. Rendezett 32 kirándulást.

Sepsiszentgyörgy. Taglétszám 81. Rendezett 16 kirándulást.

Temcsvár. Taglétszám 153. Rendezett 52 kirándulást. Hetenként turista összejöveteleket tartott.

Torda. Taglétszám 89. Rendezett 14 kirándulást, 1 társasvacsorát. Több tagja ingyen munkát végzett a Tordai Hasadék hídjainak felállításánál.

A *gyergyószentmiklósi* és *máramarosi* osztályaink nem küldöttek be jelentést, róluk csak annyit tudunk, hogy élnek.

Mélyen Tisztelt Közgyűlés! Ez az előterjesztett beszámoló Egyesületünknek mult évi kicsinyített kepe. Napsütéses és felhős foltok tarkasága, mint minden élet.

Kérem jelentésem tudomásul vételét.

Közgyűlés a főtítkári jelentést hálás köszönetének kifejezése mellett tudomásul vette.

Jegyzőkönyvi köszönetét fejezi ki mindazoknak, akik az Egyesületért dolgoztak.

Jegyzőkönyvi köszönetet mond, az érdekeinket megértően felkaroló helyi lapok: a Keleti Újság, az Ellenzék és Jóestét szerkesztősegeinek

Jegyzőkönyvi köszönetét fejezi ki a Református leánygimnázium igazgatóságának a termeink átengedéséért.

7. Elnök felhívására *Perczell Attila* főpénztáros felolvassa az 1938. évi zárszámadásokról szóló jelentését, mely szerint 471.586 Lej bevétellel szemben 443.234 Lej volt a kiadás. A mérlegszámla 2.164.870 Lej vagyon és 91.085 Lej teherrel zárult.

Kéri jelentése tudomásul vételét.

Közgyűlés a főpénztáros jelentését az 1938. évi zárszámadásokról tudomásul vette.

8. *Dávid Béla* felolvassa a számadások megvizsgálására kiküldött bizottság jelentését, mely szerint megvizsgálták az Egyesület 1938. évi zárszámadásait, mérleg- és eredmény-számlát s azt a fő- és segédkönyvekkel mindenben megegyezőnek találták.

Javasolják a főpénztáros és könyvelő uraknak a felmentvény megadását. Felolvastatott az ellenőr jelentése: a pénztár és pénztári naplók megvizsgálásáról szóló jelentés.

Közgyűlés a számvizsgáló bizottság és ellenőri jelentéseket tudomásul vette s a főpénztáros és könyvelő uraknak a felmentvényt megadja.

Az ellenőr és számvizsgálóbizottságnak jegyzőkönyvi köszönetet szavaz.

9. Következvén a tiszttakar és választmány megválasztása. Elnök Husz Ödön elnöklete alatt jelölőbizottságot küld ki a jelölés megejtésére s az ülést 5 percre felfüggeszti.

10. Elnök az ülést újra megnyitja. Felteszi a kérdést, hogy közfelkiáltással vagy titkos szavazással kívánja a választást megejteni?

Közgyűlés közfelkiáltással kívánja megválasztani a tiszttikart.

A jelölőbizottság elnöke felolvassa a jelöltek névsorát. Közgyűlés közfelkiáltással megválasztja: *Tiszteletbeli elnökek:* Merza Gyulát. *Elnökek:* Dr. Tavaszy Sándort. *Al-elnököknek:* Dr. Borbáth Samut, Xantus Jánost, Szolnok Gyulát, Husz Ödönt, Miklós Viktort. *Főtítkárnak:* Dr. Balogh Ernőt.

Mint hogy dr. Balogh Ernő, minden kérés dacára sem vállalta a főtítkári megválasztását, főtítkárnak Miklós Viktort választja meg, s helyére alelnöknek dr. Balogh Ernőt.

Titkárok: Polareczky Dániel, Beke Lajos.

Tiszteletbeli főpénztáros: Merza Gyula. *Főpénztáros:* Perczell Attila. *Könyvtáros:* Friedsam Gyula. *Szerkesztők:* Bogdán István és Dávid Iván. *Ny. műzsum igazgató:* Merza Gyula. *Múzeumőr:* Dr. Parády Ferenc. *Főjegyző:* Szilágyi Márton. *Jegyzők:* Balázs Ernő, Czirják Károly. *Ellenőr:* Dr. Oberding J. György. *Könyvvezető:* Inceffy Gábor. *Menedékház gondnok:* Batiz Béla. *Jogtanácsos:* Dr. Asztalos Sándor. *Számvizsgálók:* Dávid Béla, Jikeli Lajos és Magyarós Géza. *Menedékházi ellenőrök:* Magyarós Géza és Vinczy Mihály.

Szakosztályok: Turista szakosztályi elnök: Magyarós Géza. *Titkár:* Friedsam Gyula.

Propaganda sz. osztály: Elnök: Szolnok Gyula. *Titkár:* Kiss Béa.

Gazdasági sz. osztály: Elnök: Alexy Béla. *Titkár:* Vinczy Mihály.

Fegyelmi bizottság: Elnök: Dr. Borbáth Samu. *Tagok:* Dr. Asztalos Sándor, Preisz Viktor, dr. Görög Ferenc, Szilágyi Márton.

Választmányi tagok: Amirás Ernő, Barla Ernő, Batiz Béla, Brüll Emánul, Csáti Éva dr., Dávid Béla, Deák Ferenc, Gergely Zoltán, Görög Ferenc dr., Gyarmathy Zs. Béla, dr. Gyergyai Árpád, Hecht Dezső, Illyés István, Illyés Gyula dr., Inceffy Lajos, Imreh Lajos dr., Jámbor Miklós, Jánossy Lajos, Jikeli Lajos, Kedves András dr., Kelemen Lajos, Koleszár László dr., Kovács Margit dr., Kovács Zoltán, Lakatos Miklós, László Dezső, Lengyel Albert, Matejovics Antal, Müller Géza, Nagy András, Nagy Ferenc, Nagy Géza, Nagy Miklós, Petelei Antalné, Preusz Viktor, Ridely Ervin dr., Röder Melitta, Szabó T. Attila dr., Szász Annus, Szilágyi László, Szilvai Ernő, Szöcs Edéné, Tóth István, Tulogdy János dr., Turós K. Ernő, Ullmann Oszkár, Ürmösi Jenő, Wellmaur Ottó, Zádor Árpád, Szentkirályi Samu dr.

11. *Peczel Attila* főpénztáros előteszti az 1939. évi költségvetési előirányzatot, mely szerint 490.000 lej bevétellel szemben 490.000 lej kiadás irányoztatott elő.

Közgyűlés az előteszített költségvetést 490.000 lej bevétellel és 490.000 lej kiadással elfogadta.

12. Dr. Tulogdy János indítványozza, hogy tekintettel arra, hogy 1941-ben 50 éves évfordulója lesz az Egyesület megalakításának, már jó előre gondoljon az évforduló megünneplésére az Elnökség.

Indítványozza, hogy a Bükki menedékházban egy gyűjteményt rendezzen be az egyesület, könyvek, állat- és növénygyűjteményből. Ennek összeállítására szívesen felajánlja közreműködését.

Kérje fel az Egyesület Merza Gyulát az Egyesület 50 éves történetének megírására.

Közgyűlés az indítványt elfogadja s a határozatot ilyen értelemben mondja ki

Elnök megköszöni a maga és a megválasztott tisztikar nevében a megválasztásukat.

Pipere, háztartási és fényképészeti
cikkekben a legdúsabb raktár az

Emke Drogériában
Kolozsvár-Cluj, Piața Unirii.

HIREK

Blaha Lujza egy alkalommal Kézdivásárhelyen vendégszerepelt. A művésznő vendégszereplése nagy lázba hozta a kézdivásárhelyieket s rajongói esténként kifogták kocsijából a lovakat és a művésznőt úgy vitték, nagy diadallal a lakása felé.

Egyik este az ifjú művésznő „kifogott” kocsijának rúdja mellett a következő ingerült párbeszéd hangzott el két előkelő, komoly és tiszteletreméltó úr között:

— *Ne tola-kodjék kérem! Ez az én helyem!*

— *Kikérem magamnak! Nem szoktam tola-kodni!*

— *Ne okoskodjék! Tanukkal tudom bizonyítani, hogy az isteni művésznő fogatában tegnap este is én voltam a rudas!*

Az Erdélyi Kárpát Egyesület kolozsvári központja átköltözött új helyiségébe, Memorandumai u. 2. szám alá!

Díjkedvezmények EKE tagok számára. Menedékházzal rendelkező, a Turista Szövetségben leigazolt és alant felsorolt egyesületek 25%-os hálódíj-kedvezményt adnak menedékházaikban viszonsági alapon az E. K. E. tagjainak. A kedvezményt a Turista Szövetségtől kibocsátott és az E. K. E. igazolványba beragasztott F. S. T. R. bélyeg alapján lehet igénybe venni. F. S. T. R. bélyeget a központi és vidéki osztályok titkárságai adnak ki a tagdíjkkal hátralelőben nem lévő E. K. E. tagoknak.

A menedékházzal rendelkező turista egyesületek névsora: 1. Tu-

ring Clubul României. 2. Societate Carpatină Ardeleană a Turiștilor (S. K. V.). 3. România Pitorească (A. T. R. P.). 4. Clubul Alpin Român (C. A. R.). 5. Clubul Carpatin Român (C. C. R.). 6. Societate Carpatină Ardeleană (E. K. E.). 7. A. D. M. I. R.

A gyilkostói Zárug-villában 20—22 személy részére közös hálót rendeztetett be tagjai számára az E. K. E. Hálásdíj E. K. E. tagoknak 15 lej. Levelezési cím: Csathó József Lacul Roșu, villa Zárug. P. u. Gheorgheni, jud. Ciuc.

Természetjáró jelvények,

az EKE gyopárdíszes jelvényei, hasonló kérekpárazászlók és CFR természetjáró-igazolványok tagok számára

a központi irodában
k a p h a t ó k !

Kiránduláson
viseljük az egyesületi
jelvényeket !

Új E. K. E.-igazolványok. Az E. K. E. központja központi igazolással ellátott, új egységes igazolványt bocsájtott ki helyi és vidéki alapító, rendes, pártoló és családtagjai számára. Az igazolványokat helyi és vidéki osztályaink titkársága állítja ki. Ára 15 lej és szükséges az igazolványokhoz 1 darab 6×7 cm. nagyságú arc- vagy mellkép és a tagsági díj befizetését igazoló nyugta.

Az EKE „Bors Mihály“ tordai-hasadéki menedékházában egy ágy ára naponként E. K. E. tagoknak 35 lej, menedékházzal rendelkező, de más egységek tagjainak 41 lej, vendégeknek 55 lej. Közös hálóban: 10—12—15 lej. Hosszabb tartózkodás esetén kedvezményeket a központ ad.

Vasúti igazolványok. A C. F. R. 50%-os, öt személy együttutazására, négy évre érvényes arcképes igazolvány az E. K. E. központi

titkárságánál rendelhető meg. Az igazolvány kiállításához szükséges: név, foglalkozás, lakás, két darab 6×9 cm. nagyságú, aláírt arc- vagy mellkép és 205 lej.

E. K. E.-Turistabáz Hargitafürdőn és Homoródalmáson. Az E. K. E. központja a csikszeredai, székelyudvarhelyi és sepsiszentgyörgyi osztályaival a közeljövőben Hargitafürdőn nagyobb turista-üdülőházat akar építeni.

Az E. K. E. székelyudvarhelyi „Hargita“ osztálya a madarasi Hargita alatt és a homoródalmási barlang mellett menedékházak építését tervezi. A helyek kiválasztása megkezdődött.

A nagybányai Rozsályon 1016 m-en fekvő E. K. E. menedékházban tulzsufoltság miatt, legalább 1 hónappal előbb ajánlatos szobákat foglalni. Levelezési cím: Dr. Rédey Carol, Baia-Mare, Str. V. Lucaciu 20. szám.

Scherg Vilmos és Társa Rt.

brassói posztó- és divatárúgyarak

a j á n l j á k

férfiruha- és kabátkelméiket.

N'érésékelt áron hozzák forgalomba elsőrangú gyártmányaikat, turista, ruha- és kabátszöveiteket, melyek kifogástalan kivitelük folytán vetekednek a legjobb, külföldi gyártmányokkal.

Gyári lerakat: Kolozsvár, Piața Unirii 22.

Elismerten leg-
szebb munka csak

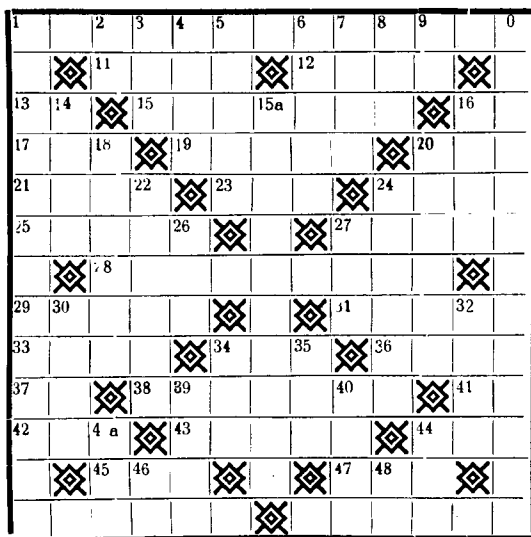
Balázs Ernő modernül berendezett
fényképészeti laboratóriumában készül. Kolozsvár-Cluj, Strada Memorandului 12.

Désán felszerelt raktár az összes fényképészeti cikkekben. Modern műterem. Dísz tárgyak.

Az „Erdély” rejtélyversenye

Székelyföld

Készítette Dávid Ilonka

Vízszintes.

- 1 Ide szokott menni nyáron az EKE.
11. Ez is hasadék.
12. ... és az evangéliumok. (Bonsels re-
génye.)
13. Betű (kiejtve).
15. Elhunyt festő † (kiejtve).
16. Betű.
17. n, ik.
19. Rövid éltű köztársaság.
20. „A Holló” írója.
21. Forrásmunka (ford.)
23. Gyümölcs.
24. Van szabad is, kötött is.
25. A fere táisa
27. Itélkeznek (ékezzettel).
28. Székelyföldi hegyek.
29. Fájdalmas arckifejezése közmondásos.
21. ... zátor, irodalom-tolvaj.
33. Egzotikus négylábu.
34. Kis barlang (ford.).
36. Nem valóság.
37. Víz, (ékezzettel).
38. Hegy a Gyilkostónál.
41. Rag.
42. Van pásztor is.
43. Indián faj.
44. Ásvány.
45. Női név.
47. Tartó.

Függőleges.

1. Székelyföldi legenda.

2. Ilyen lap is van.
3. Idegen matematikai fogalom.
4. A rókanak állítólag hét van (ford.).
5. Rómában neked is van.
6. Patak.
7. Nem mulandó.
8. Székely helyneveknél gyakori szó.
9. Dárda Simon.
10. Menház a Székelyföldön.
14. Gépkocsi.
- 15a. s-el székely község.
16. Tagore regénye.
18. Itthon székelyül.
20. Népi ruhaanyag.
22. Aki nem tud... ne beszéljen így
24. ... rezedés.
26. Gazdasági egyesület.
27. B. S. P.
30. Opera hős hercege.
32. Szebbős „lakás”.
34. Bagoly.
35. „Gyermekekert.”
39. Kívánság.
40. Kantárban van.
- 42a. Ne vedd.
44. Madár mássalhangzói.
46. Állat-hang.
48. Felkiáltás.

Beküldendő a vízsz. 1, 15, 28, 38, és
függ. 1, 10, 15a.

Könyvjutalmat nyert: Friedsam Gyula
Kolozsvár.

Versenyünk feltételei a következő oldalon!

INGYEN NYARALÁS!

A nyári szünet után megjelenő „Erdély”, tekintettel arra, hogy átszervezése után fokozott érdeklődés nyilvánult meg a rejtvényrovat iránt, értékes meglepetéssel szolgál olvasóinak.

Rejtvényversenyt hirdetünk, melynek nyertese az „Erdély” számlájára tíz napig ingyen nyaralhat egyik ismert és természeti szépségeiben bővelkedő erdélyi fürdőhelyen.

A verseny első rejtvénye mai számunkban jelenik meg. Az ingyen nyaralást azok között a megfejtők között sorsoljuk ki 1940. május havában, akik az addig megjelent rejtvényeket kivétel nélkül megfejtik és legalább két 120 lejes új előfizetőt jelentenek be.

A nagydíjra tehát csak előfizetők tarthatnak igényt, akik két új előfizetőt szereznek lapunknak.

A rendes havi jutalmak kisorsolásában példányonkénti vásárlóink és előfizetőink is résztvesznek.

Az új előfizetők is bekapcsolódhatnak a versenybe, a további két előfizető szerzése azonban nálunk is szükséges feltétel.

Azok, akik a nagydíj versenyében részt akarnak venni, minden szám megjelenése után 15 napig bezárólag küldjék be a megfejtést és a nagyversenyre jogosító szelvényt, amely rejtvényoldalunkon található. A két új előfizető nevét és az előfizetési díjakat pedig 1940. április 30-ig bármikor beküldhetik az EKE központi irodájába (Kolozsvár, Memorandum-dului-u. 2. I. 23.), a borítékon kérjük feltüntetni: „Erdély” szerkesztőségének.

Aki résztvesz az „Erdély” rejtvényversenyén, kis szerencsével tíz napos ingyen nyaraláshoz juthat!

10 NAPOS INGYEN NYARALÁS

1. SZELVÉNY

A

BRASSÓI LAPOK

FRISS, MEGBIZHATÓ,

EZÉRT MINDENKI OLVASSA!